

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Milada Váchalová

**Vliv 1. světové války na repertoár České filharmonie se zaměřením
na provádění skladeb Josepha Haydna**

Vedoucí práce: *PhDr. Milada Sekyrková, CSc.*

Praha 2012

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem předloženou práci vypracovala samostatně s použitím uvedených, řádně citovaných, pramenů a literatury. Zároveň dávám svolení k jejímu zpřístupnění v tištěné a elektronické podobě, pokud bude použita ke studijním účelům v souladu s autorským právem. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

.....

Milada Váchalová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí této bakalářské práce PhDr. Miladě Sekyrkové, CSc. za odborné vedení, laskavý a vstřícný přístup, cenné rady a připomínky.

Obsah

1. Úvod	5
1.1 Podrobnější uvedení do problematiky práce, její struktura a cíle	5
1.2 Prameny	7
1.3 Metodika	9
2. Historie vzniku a začátky České filharmonie	12
2.1 Dnešní význam České filharmonie	12
2.2 Společenská nálada a situace v období před vznikem České filharmonie	12
2.3 Vznik České filharmonie a její začátky	14
2.4 Repertoár	17
2.5 Význam České filharmonie	19
3. Repertoár České filharmonie v rozmezí let 1909 – 1923, s důrazem na skladby Josepha Haydna	21
3.1 Faktory externích vlivů na repertoár České filharmonie	21
3.2 Přehled celkového repertoáru České filharmonie v letech 1909 – 1923	22
3.3 Četnost uvedení skladeb Josepha Haydna a dalších rakouských klasicistních skladatelů v letech 1909 – 1923	39
3.4 Rozbor provedení skladeb Josepha Haydna Českou filharmonií v letech 1909 - 1923	44
3.5 Shrnutí analytické části práce	48
4. Závěr	52
Prameny	54
Přílohy	56

1. Úvod

Téma této práce se týká České filharmonie, jakožto prvního a předního českého symfonického orchestru u nás, se zaměřením na její repertoár v letech 1909 – 1923, tedy v letech, v nichž proběhla 1. světová válka, s tím, že právě její vliv na repertoár filharmonie je hlavním předmětem práce. Vedle celkového repertoáru tohoto tělesa se navíc podrobněji zaměříme na to, jak v něm, s ohledem na tuto dobu, byly zastoupeny přední hudební osobnosti Rakouska, zejména pak klasicistní skladatel Joseph Haydn. Jinými slovy, budeme zkoumat, zda by mohla mít 1. světová válka a následný rozpad Rakouska-Uherska a vznik samostatné Československé republiky nějaký vliv na repertoár České filharmonie a zejména na provádění skladeb Josepha Haydna, jakožto jednoho z hlavních představitelů rakouské hudební tvorby. Toto téma jsem si vybrala jako spojení dvou aspektů, jež jsou mi v životě blízké, a těmi jsou hudba a historie. Jakožto vystudovaná hudebnice (studium na Státní pražské konzervatoři v letech 2001 – 2007, obor Trubka) se hudbou zabývám podstatnou část svého života, a proto byl pro mě výběr hudebního tématu jasnou volbou. Pro hudebně – historické téma jsem se rozhodla, jelikož i historie mě odjakživa velice zajímá a na Fakultě humanitních studií je nám umožněno ji poznat dosti důkladně. Otázka, jak mohlo jedno ze zásadních období našich dějin, jako takové nadto s hudbou nesouvisející, ovlivnit hudební prostředí u nás, mě proto od začátku nadchla.

1.1 Podrobnější uvedení do problematiky práce, její struktura a cíle

Hlavní aspekty, které jsou předmětem mé práce, jsou následující: zvolené období, Česká filharmonie a osobnost Josepha Haydna. Období, kterého se tato práce týká, je v podstatě jejím „základním kamenem“, přičemž zvoleným obdobím nejsou myšlena pouze léta 1909 – 1923, které jsou zde v kontextu repertoáru České filharmonie předmětem zkoumání, ale v podstatě celé období českého obrození, které se klene nad touto prací a v podstatě ji zaštiťuje. Vždyť podstatná část práce je odrazem toho, jaké kulturní podmínky panovaly v době sílícího významu české národní kultury jako jednoho z prostředků prosazujících snahu o osamostatnění českých zemí. Právě tyto podmínky ovlivňovaly a formovaly postoj českého lidu vůči jiné nežli čistě české

kultuře, a to též právě v hudbě. K hudbě rakouského původu, jako třeba k té od Josepha Haydna, mohla mít česká společnost vzhledem k tomu, že se jednalo o zemi, z jejíhož područí se snažila vymanit, jasný postoj, který pak mohl repertoár předního českého orchestru ovlivňovat celkem významně. Tato doba měla, koneckonců, vliv i na samotný vznik tohoto orchestru, jehož vznikem i působením do roku 1923 se budeme zabývat v první části své práce.

Další část práce pak bude věnována samotnému výzkumu repertoáru České filharmonie v letech 1909 – 1923. Bude zde mimo jiné zřejmá snaha o rozbor a komentář hraných hudebních žánrů či skladatelů, jejich oblíbenosti a výkyvů v jejich uvádění napříč touto dobou, stejně jako jejich možných příčin. Kromě celkového repertoáru tělesa se budeme podrobněji soustředit také na provádění skladeb Josepha Haydna s letmou zmínkou ostatních rakouských klasicistních skladatelů. Zde se zaměříme zejména na četnost zastoupení Haydnových skladeb v programech filharmonie a jejich výkyvů, ale také na konkrétní prováděné skladby a možný vliv jejich zařazení do programu vzhledem k době, ve které se ta která skladba hrála. Cílem bude také zaměřit se na postoj české veřejnosti k Josephu Haydnovi jakožto k zásadní osobnosti rakouské hudby v době prosazování české kultury. Všechny tyto aspekty budou pak v závěru této části shrnuty a budou nastíněny jejich možné důvody.

Nyní bych se ráda vyjádřila k několika okolnostem, které mohou ve spojení s touto prací vzbuzovat určité otázky. Jedna z nich se týká otázky konkrétních zvolených let, během nichž je repertoár orchestru zkoumán – tedy let 1909 – 1923. Vzhledem k tomu, že tato práce nastiňuje možný vliv rozpadu rakousko-uherské monarchie, potažmo vliv celé 1. světové války, na repertoár České filharmonie, není nutné vysvětlovat, proč je zvolena doba let 1914 – 1918 – tedy let, během nichž se válka odehrávala. Aby však bylo možné změny v repertoáru i případné dopady války k čemu přirovnávat, je zkoumaná doba rozšířena o pět let z každého „okraje“ válečného období. Zaměřujeme se tedy na dobu pěti let před počátkem války, na období války samotné a následně na dalších pět poválečných let. Doba pěti let je zvolena vzhledem k tomu, že se jedná o relativně optimální časový úsek pro posouzení toho, zda se v repertoáru nějaké trvalé změny udály, i k případnému vyvozování jakýchkoliv závěrů z těchto změn.

Další z těchto okolností je volba Josepha Haydna jakožto představitele rakouské hudební tvorby, jehož zastoupení v programech České filharmonie by mohlo být

ukazatelem vztahů české veřejnosti vůči rakouské tvorbě v době, kdy se již rýsovala nezávislost českých zemí vůči monarchii. Tento vztah mohl být nejlépe patrný z reakcí veřejnosti na osobnost, jež představuje základ rakouské tvorby, a vzhledem k tomu, že tento základ představuje především vídeňský klasicismus¹, byla volba Josepha Haydna nasnadě. Tento skladatel², který i dnes patří mezi zásadní osobnosti skladatelského světa, je totiž zcela jistě považován za oficiálního rakouského skladatele, a to nejen díky svému dlouholetému působení na knížecím a hraběcím dvoře, ale i díky faktu, že složil hudbu k oficiální hymně tehdejší Habsburské monarchie, jež je dodnes rakouskou hymnou. Co se týče vztahů české veřejnosti a Haydna, ty byly za jeho života velmi vřelé – kromě veřejnosti jako takové si Haydna cenily jako skladatele i jako člověka také mnohé osobnosti tehdejší skladatelské obce v Čechách a nutno podotknout, že tyto vztahy byly vzájemné – s několika z těchto osobností byl Haydn ve velmi přátelském vztahu³. Zda a případně jak se tento vztah Čechů vůči němu změnil na počátku 20. století, se budeme snažit zjistit v této práci.

1.2 Prameny

Jedním ze zásadních pramenů byl pro výzkumnou část této práce Archiv České filharmonie, nacházející se v sídle České filharmonie v budově pražského Rudolfinu. V něm jsem získala programy filharmonických koncertů, jež byly základem mého výzkumu. Fakt, že v archivu filharmonie jsou všechny tyto koncertní programy

---

¹Neboli 1. vídeňská škola – souhrnné označení představitelů vrcholného klasicismu a jejich skladatelského slohu, mezi něž patřil J. Haydn, W. A. Mozart a L. van Beethoven; působení a tvorba těchto skladatelů byla převážně spojena s Vídní. *Malá encyklopedie hudby*, kolektiv autorů, Editio Supraphon, Praha 1983, s. 689.

² Celým jménem Franz Joseph Haydn, narozen 31. března 1732 v Rohrau v Rakousku; již od dětství hudebně vzděláván, v letech 1739-1749 zpěvákem svatoštěpánského dómu ve Vídni, poté v letech 1759-1761 kapelníkem hraběte Morzina v Lukavici u Plzně a v letech 1761-1790 kapelníkem knížete Esterházyho. Zemřel v roce 1809 ve Vídni. *Dějiny hudby*, Jaroslav Smolka a kolektiv, Klasicismus, Togg 2003, s. 346 - 347.

³ Jedná se například o skladatele Františka Josefa Dusíka či Antonína Vranického. *Joseph Haydn a naše hudba 18. Století. Úvod do problematiky vzájemných vztahů*, Milan Poštoľka, Státní hudební vydavatelství Praha, 1961, s. 108 – 141.

přepsány do počítačového programu, je z hlediska přehledného vyhledávání velká výhoda.

Kromě Archívu České filharmonie jsem jako zdroj ke své práci využívala také dobového tisku. Zásadním pramenem zde bylo periodikum *Národní listy*, založené a vydávané Juliem Grégrem od roku 1861. Tento deník, jenž byl do roku 1910, kdy byl vydáván Juliem Grégrem, tribunou mladočeské politické strany, patřil k předním českým novinovým titulům, které výrazně ovlivňovaly kulturní a politický život. Do roku 1918 představovaly *Národní listy* nejvýznamnější český deník a byly v podstatě považovány za "oficiálního" mluvčího českých politických a hospodářských zájmů v době Rakousko-Uherské monarchie⁴. Vynikaly také svou kulturní rubrikou, čímž napomáhaly zmapovat postoj společnosti k filharmonii a jejímu repertoáru, potažmo k hudbě všeobecně, a to prostřednictvím reakcí či ohlasů uváděných v příslušné sekci novin. Díky svému vlivu na veřejné mínění bylo také možné sledovat celkovou náladu a postoj české společnosti ke kultuře jako takové.

Také odborná literatura 2. poloviny 20. století tvoří základ mých pramenů. Pokud jde o literaturu o České filharmonii, z širokého výběru literatury věnující se tomuto tělesu byla pro tuto práci hlavním přínosem především kniha Václava Holzknechta *Česká filharmonie, příběh orchestru*, vydaná Státním hudebním vydavatelstvím v Praze roku 1963. Její přínos je, ve srovnání s většinou ostatních publikací věnujících se této tematice, hlavně ve velmi detailně zpracované historii vzniku tělesa, jeho repertoáru i celkového působení orchestru, které má čtenář možnost poznat opravdu do hloubky. Mezi další knihy, které jsem při psaní práce využila, patří zejména kniha *Česká filharmonie, deset kapitol ze stoleté historie orchestru* od Karla Mlejnka, kterou vydala Česká filharmonie ve spolupráci s nakladatelstvím Paseka v roce 1996, a také kniha *100 let ČF, historie, osobnosti, kontexty*, tedy tzv. Sborník z mezinárodní muzikologické konference pořádané Českou filharmonií ve spolupráci s Ústavem pro hudební vědu Akademie věd České republiky, vydaná v roce 1996, a vytvořená kolektivem vybraných osobností, vyjadřujících se k jednotlivým tématům obsaženým v knize.

K lepšímu porozumění zmíněného postoje, jež bylo z hlediska vybraného tématu žádoucí, jsem čerpala z pramenů zabývajících se všeobecně prostředím české

---

⁴ Převezato z: <http://knihovna.nkp.cz/knihovna71/vrben.htm>. 13. 4. 2012.

společností převážně devatenáctého století, ve kterých jsem se zaměřovala na oblast kultury. Zde mohu jmenovat například knihy *Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914* od Jiřího Kořalky, či *Bývali Čechové, české historické mýty a stereotypy* od Jiřího Raka. Tyto knihy s tématem práce sice přímo nesouvisí, avšak pomáhají nahlédnout na události tehdejší doby z pohledu relativně současné historiografie. Umožňují tak hlubší poznání období, ve kterém bujelo české národnostní cítění, jež je spojeno taktéž se samotným vznikem České filharmonie.

1.3 Metodika

Výzkumná část práce spočívá v první řadě ve sběru dat týkajících se zastoupení jednotlivých hudebních skladatelů v repertoáru České filharmonie, přičemž samotný sběr dat sestává ze dvou složek: jedna z nich se týká celkového repertoáru orchestru, přičemž sběr těchto dat i jejich zkoumání byly časově nejnáročnější, jelikož tato část skýtala velký vzorek koncertů, jež bylo třeba zpracovat.

Nejdříve tedy bylo potřeba získat co nejširší vzorek filharmonických koncertních programů z let 1909 – 1923. Záměrně zde hovořím o vzorku, jelikož při minimálním počtu jednoho koncertu denně (v období sezóny, která trvala cca od září do června) by sesbírat i zanalyzovat všechna tato data bylo časově velice náročné. Výsledný vzorek skýtá tedy tři koncerty měsíčně – nejlépe vždy ze začátku, z prostředku a z konce měsíce. Jak ve výzkumné části práce uvidíme, ne všechny roky jsou zastoupeny všemi měsíci v roce – jednak z důvodu již zmíněných mimosezónních měsíců v době letních prázdnin, ale také z důvodu chybějících programů, které se nezachovaly. Tehdy bylo nutné vystačit si s tím, co je k dispozici.

Po zajištění potřebného vzorku koncertů byla hudba z koncertů rok po roce roztržena do vybraných sekcí, jež jsou v tabulce, ve které jsem informace shromažďovala, v případě, že koncert obsahoval dílo spadající do dané kategorie, označeny velkým písmenem „X“. Jednotlivé sekce zastupují tvorbu českých skladatelů, dále hudbu rakouského klasicismu, romantismu a nakonec tvorbu všech ostatních hudebních žánrů a skladatelů, což je sekce nazvaná „Ostatní“. Takto jsou sekce zvoleny jednak z důvodu, že z hlediska symfonické tvorby zastupují jedny z nejzásadnějších a

nejhranějších autorů, potažmo skladeb (mám na mysli zejména hudbu klasicismu a romantismu, která dodnes tvoří základ symfonického repertoáru) a dále také pro svůj význam v tomto orchestru, jako v případě české tvorby, jejíž role je v českém orchestru nezastupitelná. Sekce „Ostatní“ se od ostatních odlišuje tím, že zahrnuje v podstatě vše, co nepatří do zbylých sekcí, což je například hudba z období Baroka a ostatních hudebních období. Ta nejsou orchestrem prováděna v takové míře, aby bylo nutné věnovat jim samostatnou sekci. Celkově je tedy tato sekce zastoupena velmi širokým spektrem hudebních žánrů a tvůrců, z nichž většina se v programech vyskytuje tak málo, či se nejedná o osobnosti takové důležitosti, aby bylo nutné je jmenovat.

Hudbu v některých z těchto hlavních sekcí bylo dále zapotřebí „roztřídit“ ještě do podsekcí, ve kterých byla daná hudba značena malým písmenem „x“, a to jednak z důvodu jejího významu ve výzkumu, jako v případě české tvorby, nebo, jako v případě romantismu, pro její přílišnou obsáhlost, která vyžaduje dodatečné „rozdělení“ do skupin odlišujících různé typy skladatelů. Sekce české tvorby je tak dále tvořena podsekcemi, které značí provádění skladeb Bedřicha Smetany, dále Antonína Dvořáka a nakonec podsekcí zvanou „ostatní“, ve které jsou zahrnuti všichni ostatní čeští tvůrci. Zvláště při zkoumání repertoáru ve válečných letech bude zajímavé sledovat, jaké skladby byly v té době oblíbené, přičemž je zde míněna především Smetanova symfonická báseň *Má vlast*, která, jak uvidíme, byla pro svůj ryze český charakter v určitých letech velmi populární. V sekci s hudbou z období romantismu je pak odlišena tvorba ruských skladatelů od všech ostatních „romantiků“, jelikož ji z hudebního hlediska považují za do jisté míry svébytnou, a to jak skladebním stylem skladatelů, tak i jejich charakterem.

Co se týče způsobu značení hudby, rozdělené do jednotlivých sekcí, záměrně je zde použito označení písmenem „x“ a ne například číslicí, která by zaznamenala počet provedení v tom kterém měsíci, aby tak byly na první pohled lépe patrné změny či výkyvy v četnosti jejich zastoupení. Velké písmeno „X“ tedy označuje provedení hudebního stylu zastupujícího celou danou sekci (např. hudbu z období romantismu) a malé písmeno „x“ označuje provedení díla skladatelů, reprezentujících danou podsekcí.

Přehled koncertů, na kterých byly uvedeny Haydnovy skladby, probíhal odlišným způsobem sběru dat. Spočíval v získání všech koncertních programů, na kterých byl

Haydn mezi léty 1909 – 1923 uveden, a následném vyčlenění informací o počtu provedení jeho děl v jednotlivých letech a o konkrétních skladbách, které byly na koncertech uvedeny. Stejně jako u celkového repertoáru filharmonie, i zde byly zahrnuty také informace o místech koncertů a jejich dirigentovi, které by ve výzkumu mohly hrát relevantní roli. Tyto informace jsou pak uvedeny ve dvou různých tabulkách – jedna z nich se týká pouze informací o počtu provedení s tím, že pro srovnání byly v archívu zajištěny i počty provedení skladeb dalších klasicistních skladatelů – W. A. Mozarta a L. van Beethovena. V druhé tabulce jsou uvedeny informace o místě koncertu, dirigentovi, konkrétní skladbě, která se na daném koncertě hrála, a také případné reakce na tento koncert uvedené v Národních listech.

2. Historie vzniku a začátky České filharmonie

2.1 Dnešní význam České filharmonie

Česká filharmonie¹ je naším předním symfonickým orchestrem a může být považována za úplně první mezi českými symfonickými orchestry, a to jak ve smyslu časovém, tak i uměleckém. V podstatě se dá říct, že za svá léta působení nebyla tato její pozice žádným jiným orchestrem ohrožena a to i přesto, že dnes na území České republiky funguje zhruba 17 předních symfonických orchestrů². Ačkoliv ve svých počátcích nebyla na příliš umělecky vysoké úrovni, čas přinesl tak velký vzestup, že ani během vzniku konkurenčních těles neztratila svůj významný náskok. Dnes je Česká filharmonie mezinárodně uznávaným tělesem, které zahrnuje nejen orchestr, ale i pěvecké sbory, komorní tělesa a věhlasné sólisty. Její vznik, stejně jako její první léta působení, však byly provázeny mnohými nesnázemi, které musel orchestr často překonávat.

2.2 Společenská nálada a situace v období před vznikem České filharmonie

Vznik České filharmonie můžeme zasadit do konce 19. století, které bylo pro českou zemi zásadní především z hlediska národnostního³. Byla to doba sebeuvědomění - snaha českého lidu po sebeurčení sílila a svou národnost se snažil projevit všemi možnými prostředky, přičemž kultura hrála v této době jednu ze zásadních rolí. Byl to prostředek, jak dát sobě i světu najevo, že i přes svou malou rozlohu nejsou Češi malí svými hodnotami. Svou oddanost vůči české kultuře a důležitost, kterou připisovali jejímu propagování, dali Češi najevo již vznikem Národního divadla⁴, ve kterém našly

---

¹ *Česká filharmonie 100 plus 10*, Yveta Koláčková, Academia, Praha 2006

² Převzato z: <http://www.asops.cz/index.php?lang=cz&page=home>, 23. 3. 2012

³ *Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914*, Jiří Kořalka, Argo, Praha 1996, s. 99.

⁴ Postaveno poprvé v roce 1881 a po jeho brzkém zničení požárem pak znovu otevřeno v roce 1883 po veřejně uspořádané sbírce. *Sto let Národního divadla*, František Černý; Eva Kolárová, Albatros, Praha 1983, s. 17.

uplatnění mimo jiné Smetanovy, ryze české, opery, ale co se týče např. jeho hojně orchestrální tvorby, nebylo ji moc kde uplatnit. Je pravda, že v případě potřeby byly v ojedinělých případech k symfonické hudbě využívány orchestry tehdejších divadel⁵ či symfonický orchestr Pražské konzervatoře⁶, ale to nebylo v poměru k české tvorbě dostačující. V 60. letech nastal jistý obrat k lepšímu díky zmíněnému Bedřichovi Smetanovi, který organizoval několik koncertů ročně prostřednictvím orchestru Prozatímního divadla, jehož kapelníkem byl⁷. Tento orchestr, později spojený s orchestrem německého divadla, dal vzniknout spolku s názvem Filharmonie, ale po Smetanově odchodu s hudebního života a po otevření Národního divadla tento spolek zanikl. Praha však orchestrální hudbu potřebovala - svou scénu mělo již jak divadlo, tak komorní hudba⁸, ale stále orchestrální těleso pořád neexistovalo. Přitom českých skladatelských osobností přibývalo a bylo potřeba tuto národní tvorbu Smetanovu, Dvořákovu, Fibichovu, Sukovu či Novákovu náležitě reprezentovat.

---

⁵ Především orchestr Prozatímního divadla, které bylo předchůdcem Národního divadla a orchestr tzv. Nového německého divadla, později Státní opery. <http://www.narodni-divadlo.cz/Default.aspx?jz=cz&dk=text.aspx&it=39&sb=0>, 23. 3. 2012.

⁶ Založena v roce 1808 jako varhanní škola a od roku 1811 rozšířena a přejmenována na konzervatoř. <http://www.prgcons.cz/historie>, 23. 3. 2012.

⁷ *Bedřich Smetana, život a dílo*, Václav Holzkecht, *Dobytí jeviště*, Panton, Praha 1984, s. 145.

⁸ V roce 1891 vzniklo České kvarteto - smyčcové kvarteto, které působilo do roku 1934 a představovalo první stálý profesionální komorní soubor v Čechách. *Malá encyklopedie hudby*, kolektiv autorů, Editio Supraphon, Praha 1983, s. 129.

2.3 Vznik České filharmonie a její začátky

Absence stálého orchestru byl tíživý pro mnoho pražských umělců, kteří si uvědomovali opoždění oproti jiným zemím⁹, což vedlo v roce 1894 k organizaci spolku tvořeného hráči orchestru Národního divadla a nazývajících se Česká filharmonie (jakožto odlišení se od Filharmonie předešlé, národnostně smíšené¹⁰). Pro nesrovnalosti se správou Národního divadla však musel být první koncert odložen, a tím i celá sezóna. Historicky první koncert České filharmonie se tak konal až 4. ledna 1896. Byla to událost zcela zásadní nejen v hudebních kruzích, ale i pro celou tehdejší společnost, která se radovala z podniku, který „...zajistí nám velké požitky a postaví i za hranicemi pomníky slávy českému umění“¹¹. Koncert se konal v Rudolfinu a za dirigentský pult se postavil Antonín Dvořák.

Takto Česká filharmonie zahájila svou existenci. Během prvních sezón se hrály zhruba čtyři koncerty ročně, což není moc, ale musíme mít na paměti, že hudebníci byli stále jednou nohou v Národním divadle. To se ovšem změnilo v roce 1901 po sporu orchestru s ředitelstvím divadla a neúspěšné stávce proti jeho dirigentovi¹², po které byla část orchestru propuštěna a založila si tak již samostatný spolek České filharmonie.

Ovšem nejen touto, ale i mnohými dalšími krizemi si tento symfonický orchestr musel projít, ať už se jednalo o krize umělecké, ekonomické, personální či existenční. Co se týče krizí personálních, ty stály především za výběrem dirigentů. To, jaká osobnost se postaví za dirigentský pult, je totiž zcela zásadní jak pro výkon hráčů, a tím i celkovou uměleckou úroveň orchestru, tak v podstatě i pro celou tvář spolku, jeho národní i mezinárodní ohlas a tím i pro jeho prosperitu. Česká filharmonie už od začátku hledala osobnost, která by byla vhodná pro reprezentaci jediného symfonického

---

⁹ Například vídeňský příklad zde jistě sehrál velkou roli – Vídeňská filharmonie byla založena roku 1842.

¹⁰ *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknicht, Česká filharmonie poprvé, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963. s. 16.

¹¹ *Národní listy*, 4. 1. 1896, ročník č. 36, výtisk č. 4, s. 5.
<http://noviny.vkol.cz/kramerius/PShowPageDoc.do?id=1822875&picp=&it=&s=djvu>.

¹² Karel Kovařovic, skladatel a první český dirigent mezinárodního významu (1862 – 1920). *Malá encyklopedie hudby*, kolektiv autorů, Editio Supraphon, Praha 1983, s. 343.

orchestru u nás. Ve svých počátcích si v roce 1901 do čela postavila Ludvíka Vítěslava Čelanského (1870 – 1931), českého dirigenta a hudebního skladatele, typ snílka a romantika, který ovšem nebyl zcela vhodný do této bouřlivé doby¹³. I přes svůj nesporný dirigentský talent si v orchestru nedokázal udržet svou pozici a již roku 1902 prohrál se svou bohémskou povahou střetnutí s racionálnější Oskarem Nedbalem¹⁴, kterému se dařilo držet orchestr nad vodou v době jeho ekonomických obtíží. Spolupráce filharmonie s tímto mimořádným hudebním talentem, který byl hráči v orchestru respektován a posluchači velmi oblíben, však skončila roku 1906, kdy Nedbal musel kvůli nešťastné aféře v soukromém životě opustit Prahu a usadit se ve Vídni.

Mezitím však filharmonie, která hledala dalšího dirigenta k Nedbalovi, našla obětavého a umělecky i organizačně schopného šéfa v Dr. Vilému Zemánkovi (1875 - 1922), prvním dlouhodobém dirigentovi České filharmonie, kterému orchestr vděčí za překonání krizových situací, z nichž vždy dovedl najít východisko, stejně jako za pozvednutí jeho umělecké úrovně. Zemánek byl německý utrakvista¹⁵, což bylo sice pozitivní v tom smyslu, že získal početnější obecenstvo, jelikož jeho koncerty navštěvovali jak Češi, tak Němci, ale koncem 1. světové války, kdy se už i v orchestru začala projevovat opozice vůči Rakousku, a tím i proti německy orientovanému Zemánkovi, se tato výhoda stala problémem¹⁶. Zemánek byl sice loajální vůči české a soudobé tvorbě, ale přeci jen se orientoval spíše na klasickou německou, potažmo rakouskou kulturu¹⁷. Odpor proti Zemánkovi se poté vyhroutil ve zcela otevřenou averzi, do které se zapojil i tisk, což dirigent nechápal a ani nemohl – neudělal v podstatě nic zlého, jen doba mu nepřála. Doba naopak vyžadovala zvolit si do ryze českého orchestru také ryze českého dirigenta. Tím se stal v roce 1918 na relativně krátkou dobu

---

¹³ *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknicht, Česká filharmonie podruhé, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963. s. 31- 33.

¹⁴ Oskar Nedbal (1874 – 1930), významný hudební skladatel, dirigent a violista v Českém kvartetu,

¹⁵ *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknicht, Případ Oskara Nedbala, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963. s. 35 - 36.

¹⁶ Zemánkovi bylo právem vytýkáno ustrnutí na Beethovenovi, kterého až příliš často oběhrával - *Česká Filharmonie 1896 – 1966, 70 let České filharmonie*, s. 7.

¹⁷ *100 let ČF, historie, osobnosti, kontexty. Sborník z mezinárodní muzikologické konference pořádané ČF ve spolupráci s Ústavem pro hudební vědu Akademie věd České republiky Praha*, Jméno a pojem ČF, Jaroslav Jiránek, Rudolfinum, Malá galerie, 17. a 18. Října 1996, s. 6.

opět Ludvík Čelanský, který však ani tentokrát nestačil na úkol, jehož splnění se od něj očekávalo, a po vyčerpání svého efektního repertoáru zevšedněl a byl nahrazen Václavem Talichem¹⁸.

Talich bych pro filharmonii to pravé. Jeho nástup v roce 1919 ukončil dobu zmatků a začala náročná a poctivá práce. Talich v sobě spojoval všechny dobré vlastnosti předchozích dirigentů: Nedbalův temperament, Čelanského fantazii a Zemánkovu píli a programový smysl. V jeho rukou se orchestr posupně stal dokonalým nástrojem, schopným zahrát téměř cokoliv¹⁹. Svou přesně cílenou a poctivou prací odstranil předchozí jednotvárnost programu a vsadil Českou filharmonii mezi evropskou elitu. Jejím dirigentem zůstal pak až do roku 1941.

Vedle občas bouřlivých personálních krizí prožívala Česká filharmonie současně i řadu krizí ekonomických. V podstatě se dá říci, že filharmonie od svého počátku velmi často bojovala o přežití a až moc často stála na hranici finanční propasti. Nezapomínejme, že to byla v podstatě soukromá společnost a byla odkázaná pouze na sebe, případně na pomoc různých dobrodinců a veřejně prospěšných spolků. Skutečnost, že jediný český orchestr tak živořil, svědčila o tom, že oficiální místa stále nechápala jeho důležitost a umělecké poslání v kulturním životě. „Teprve v konfrontaci s jinými, později založenými orchestry, jako byl Symfonický orchestr Radiožurnálu²⁰ nebo orchestr FOK²¹, došla ocenění cesta, kterou Česká filharmonie absolvovala, a začalo se

---

¹⁸ Václav Talich (1883 – 1961) byl jedním z nejvýznamnějších českých dirigentů 20. století. Jeho působení je spjato zejména s orchestrem Národního divadla a Českou filharmonií, jejichž interpretační umění pozvedl na světovou úroveň. V letech 1919 až 1950 se také nejvýrazněji podílel na vytváření jejich repertoáru a realizaci gramofonových nahrávek. V roce 1946 založil legendární Český komorní orchestr. Jako dirigent působil také ve Švédsku, Skotsku a na Slovensku. Převzato z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictinary&action=record_detail&id=4201. 23. 3. 2012.

¹⁹ *Česká filharmonie, deset kapitol ze stoleté historie orchestru*, Karel Mlejnek, Krize, vydala Česká filharmonie ve spolupráci s nakladatelstvím Paseka, 1996, s. 25.

²⁰ Symfonický orchestr Radiožurnálu, dnes Symfonický orchestr Českého rozhlasu (zkráceně SOČR) je symfonické hudební těleso, které je financováno hlavně Českým rozhlasem. Jedná se o přední klasický symfonický orchestr, který byl založen v roce 1926. *Malá encyklopedie hudby*, kolektiv autorů, Editio Supraphon, Praha 1983, s. 629.

²¹ FOK, neboli Symfonický orchestr hlavního města Prahy (zkratka FOK vznikla z počátečních písmen slov Film, Opera, Koncert) je jedním z našich předních symfonických orchestrů, založený v roce 1934 Rudolfem Pekárkem. *Malá encyklopedie hudby*, kolektiv autorů, Editio Supraphon, Praha 1983, s. 630.

hlouběji uvažovat o jejím postavení v životě národa a státu“.²² Ovšem do této doby, a pak ještě déle do doby, než byla v roce 1945 oficiálně uznána za státní orchestr, si Česká filharmonie musela razit tuto trnitou cestu sama. Nutno podotknout, že i přes tyto nesčetné nesnáze, kdy nebylo zdaleka jisté, zda se „dožije“ příštího koncertu, šla filharmonie vpřed – nikdy to nevzdala!

2.4 Repertoár

Pokud jde o repertoár České filharmonie od doby jejího vzniku do konce mnou zkoumaného období, odvíjel se od mnohých okolností: jednak záleželo na příležitostech, při kterých filharmonie vystupovala, dále i na období, ve kterém se soubor, potažmo celá země, nacházely a které výběr skladeb velmi ovlivňovalo a v neposlední řadě zde byl také zásadní programový talent, osobní preference a umělecké vlohy samotných dirigentů tělesa. Je však třeba zmínit, že jednou z hlavních příčin vzniku České filharmonie byla reprezentace české tvorby a jejích tvůrců, a tudíž se filharmonie, jakožto těleso ryze české národní povahy, asi nejvíce věnovala české tvorbě. Mezi nejčastěji hrané „Čechy“ patřili v první řadě Antonín Dvořák a Bedřich Smetana²³, jakožto pravděpodobně nejproslulejší čeští skladatelé mezinárodního jména, ale velmi často filharmonický repertoár doplňovaly také osobnosti jako Josef Suk, Oskar Nedbal, Vítěslav Novák, Leoš Janáček, Karel Bendl, Zdeněk Fibich, Alois Jiránek, Karel Kovařovic a další. Kromě české hudby, která tvořila asi nejpodstatnější složku jejího repertoáru, zde však byla samozřejmě reprezentována i hudba světová, přičemž se jednalo jak o léty ověřenou tvorbu hudebních velikánů světového významu, tak i o relativní novinky soudobého světa, jimiž si posluchači měli možnost rozšiřovat své kulturně-hudební povědomí. Z mnohých osobností hudební tvorby zde můžeme jmenovat například velikány romantického stylu, jako je Richard Wagner s předehrami svých věhlasných oper či Richard Strauss nebo Gustav Mahler, jejichž symfonie,

---

²² *Česká filharmonie, deset kapitol ze stoleté historie orchestru*, Karel Mlejnek, Historie začíná, vydala Česká filharmonie ve spolupráci s nakladatelstvím Paseka, 1996, s. 17.

²³ Všeobecně známou ironií však je, že Bedřich (Friedrich) Smetana, i přes to že byl, a stále je, považován za vrcholného českého skladatele, byl „jazykově“ Němec a česky se naučil až v pozdějším věku. *Bedřich Smetana, život a dílo*, Václav Holzknicht, Mládí, Panton, Praha 1984, s. 5.

potazmo symfonické básně, patří i dnes mezi vrchol symfonické tvorby. Zmínit musíme i osobnosti jako Carl Maria von Weber, Franz Schubert, Johannes Brahms, Petr Iljič Čajkovskij, Edvard Grieg a mnohé další. Vedle stylově romantických tvůrců stojí samozřejmě i tvůrci klasicistní se svou bohatou symfonickou tvorbou, tedy Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven a v neposlední řadě i Joseph Haydn. Filharmonický repertoár doplňovala taktéž i hudba moderních, soudobých stylů zastoupených Claudem Debbusym, Arnoldem Schoenbergem a dalšími²⁴.

Jak už bylo zmíněno, i tehdejší situace, ať již politická či jakákoliv jiná, leckdy ovlivňovala koncertní program orchestru. Můžeme říct, že zatímco česká hudba měla v repertoáru České filharmonie vždy pevné místo, postavení leckterých skladatelů, například z hlediska jejich národnosti, mohlo být ovlivněno externími vlivy. Zde můžeme nepochybně zmínit světovou válku a vztah Čechů k Rakousko-Uherské monarchii před a během ní, který program orchestru výrazně ovlivňoval, což je znát například na zvýšené frekvenci provedení Smetanovy *Mé vlasti*, o čemž bude šířeji pojednáno ve výzkumné části této práce.

V neposlední řadě je třeba zdůraznit i vliv samotných dirigentů na repertoár filharmonie. Jak bylo řečeno, všichni dlouhodobější dirigenti České filharmonie se od sebe lišili svými kvalitami v celkovém vedení tělesa. Stejně tak se však lišili i svým programovým smyslem. Nemůžeme zde samozřejmě generalizovat jejich hudební preference z několika málo skladeb, vždyť každý z těchto dirigentů vždy pracoval s širokým spektrem skladatelských osobností a stylů, přesto se dá říci, že většina z nich inklinovala k takovým žánrům či skladatelům, kteří jim byli blízcí. Co se týče Zemánka, bylo již zmíněno, že mu byla blízká hudba německy hovořících klasiků, tedy Beethovena a jiných. Naproti tomu Čelanský inklinoval spíše k české tvorbě, byl mu vlastní například Bedřich Smetana a jeho *Má vlast*, Dvořák se *Slovanskými tanci*, ale i jiní čeští skladatelé. Z cizích autorů se pak jednalo o Griega a Čajkovského²⁵. Tento úzký reprodukční okruh víceméně českých autorů se relativně dobře hodil do vzrušené doby před vznikem samostatného státu a prvních měsíců po něm, kdy si doba žádala

---

²⁴Převzato z:

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=7704. 23. 3. 2012

²⁵ Z publikace *Česká Filharmonie 1896 – 1966, 70 let České filharmonie*, s. 8.

upřednostnění národních osobností, ale po té, co tato mimořádná vlna opadla, bylo potřeba přijít s něčím novým, což byl pro Čelanského problém. I Talich považoval českou tvorbu za základ, stejně tak však obdivoval i Vídeňské klasiky²⁶, ale také více dbal na odstranění dřívější jednotvárnosti v provádění této klasické tvorby a soustředil se i na méně hraná a spíše opomíjená díla²⁷.

2.5 Význam České filharmonie

Jaký smysl má tedy z dnešního i tehdejšího hlediska vznik České filharmonie pro českou společnost? Nejlépe to vystihují následující slova: *„Zrod České filharmonie bývá přirovnáván k budování Národního divadla, také zde šlo o první vykročení do nové fáze kulturní svébytnosti. Podněty ke vzniku obou uměleckých institucí však byly rozdílné. Zatímco Národní divadlo povstalo z vůle národa, z celonárodních sbírek, jako projev vlasteneckého nadšení a bylo vítáno městem i venkovem jako společné národní dílo, jako dobrá věc, která se podařila, Česká filharmonie vstoupila do života na bázi ryze profesionální, dokonce – jak je patrné z prohlášení – se silným kalkulem sociálním. O vlastenectví se tu nehovoří, a tak tomuto aktu založení a začátků umělecké činnosti spolku České filharmonie chybí onen patos velké národní události.“*²⁸ Ano, můžeme říct, že vznik Národního divadla byl provázen silnějšími národními ohlasy, vždyť se také jednalo o první kulturně – národní spolek takové velikosti, ale tím se rozhodně nesnižuje důležitost vzniku České filharmonie – orchestrální těleso je v kulturní plnohodnotnosti národa stejně důležité jako Národní divadlo. Vždyť oba naši přední skladatelé se osobně účastnili vzniku a fungování tohoto tělesa, což je jistě také důkaz o jeho národní důležitosti. Svůj obrovský kulturní a umělecký význam však filharmonie získávala až léty působení, stejně jako význam národní, kdy v okamžicích, jako byl

---

²⁶ Je například známo, že Talich měl moc rád Mozarta - *100 let ČF, historie, osobnosti, kontexty*. Sborník z mezinárodní muzikologické konference pořádané ČF ve spolupráci s Ústavem pro hudební vědu Akademie věd České republiky Praha, Talichův „romantický“ Bach a Mozart, Rudolf Pečman, Rudolfinum, Malá galerie, 17. a 18. Října 1996; s. 42

²⁷ Z publikace *Česká Filharmonie 1896 – 1966, 70 let České filharmonie*, s. 9.

²⁸ *Česká filharmonie, deset kapitol ze stoleté historie orchestru*, Karel Mlejnek, Historie začíná, vydala Česká filharmonie ve spolupráci s nakladatelstvím Paseka, Praha 1996, s. 17.

například vznik republiky, podporovala svou činností velké národní myšlenky, podobně jako v dobách nacistické okupace zvyšovala sebevědomí národa. Jak bylo zmíněno, v mnohém se o to zasloužil především Václav Talich svou obrovskou pílí a profesionálním přístupem. K rozvoji České filharmonie však za jeho období přispěla také okolnost, že vedle odborných kvalit plnil orchestr také důležitou funkci ve vývoji soudobé české hudby, funkci přímo nezbytnou pro etapu předních skladatelských osobností, jakými byli Suk či Novák.

Česká filharmonie procházela na své cestě vzhůru dlouhou dobu trnitými stezkami, než se dostala na „schůdný terén“. Ne však ty krize samotné, nýbrž jejich překonávání bylo hybnou silou k existenci tohoto tělesa, k vytváření vrcholných uměleckých hodnot, které jsou platné dodnes

3. Repertoár České filharmonie v rozmezí let 1909 – 1923, s důrazem na skladby Josepha Haydna

3.1 Faktory externích vlivů na repertoár České filharmonie

Léta 1909 – 1923, která jsou předmětem této práce, zejména pak jejich prostřední část, byla pro český národ bouřlivou dobou plnou změn, bojů a obětí, strachu, ale také plnou odvahy a nadějí. Během tohoto období se české země osamostatnily a vznikla samostatná Československá republika. Taková událost, i všechny situace s ní související, musely nutně zásadně zasahovat do každodenního života jedinců - kulturní stránku života pak nevyjímaje. Postoje českého lidu vůči jiným národům, i vůči sobě samým, se tak jistě odrážely i v hudbě, a to ve smyslu „nalezení se“ na určitý styl hudby, potažmo ve smyslu volby samotných skladatelů. Jak dále uvidíme, v určitých obdobích posluchači upřednostňovali či dokonce vyhledávali konkrétní hudební žánry před jinými a sama hudební tělesa jim přirozeně vyhrazovala místa v programech, podle toho, jak to situace vyžadovala. Hudební repertoár však neovlivňovala pouze vůle lidí, ale i samotná politická situace, které se bylo někdy potřeba přizpůsobit – ne vždy si hudební tělesa mohla dovolit sestavit program pouze podle své umělecké „chuti“, a to zejména v dobách, kdy bylo pozdější Československo stále ještě součástí monarchie, a muselo tak zohledňovat její vůdčí postavení a s tím i vhodně volit hudební program. Jak dále uvidíme, zejména v prvních letech války měly politické podmínky Rakousko-Uherské monarchie celkem znatelný vliv na repertoár České filharmonie. Kvůli nepřátelství mezi dvěma koalicemi¹ byla tehdy nutná opatrnost při zařazování ruských a francouzských skladatelů^{2 3} do programu a naopak se dá předpokládat, že přednes

---

¹ Jedná se o koalice Trojdohody (Rusko, Spojené Království a Francie) a Centrálními mocnostmi (Německé císařství, Rakousko-Uhersko, Osmanská říše, v roce 1915 i Bulharsko). Převzato z: <http://www.dohoda.info/trojdohoda>, 12.3.2012.

² *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknecht, Inter Arma, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963, s. 54.

³ Hraní anglické tvorby zde není zmíněno pravděpodobně z důvodu i tak nízkého výskytu anglické symfonické tvorby v českém prostředí.

některých jiných autorů byl pro změnu více než „vhodný“⁴. Podřízenost Rakousko-Uherské monarchii byla také zřejmá na faktu, že česká hudební tělesa, včetně České filharmonie, musela za dobu trvání monarchie vždy před začátkem koncertu zahrát císařskou hymnu Rakousko-Uherské monarchie⁵, a to i v dobách, kdy se již rýsoval vznik samostatného Československa, což vlasteneckým Čechům jistě nemuselo být po chuti. Co se týče repertoáru v této době, jistě není nutné zdůrazňovat, že „po chuti“ byla Čechům naopak česká tvorba, která symbolizovala a podporovala sílu a jednotu národa. Tímto postojem, i postojem Čechů v této době k naopak typickému představiteli rakouské tvorby - Josephu Haydnovi, a i jiným rakouským skladatelům z hlediska četnosti provedení jejich skladeb filharmonii, se budeme zabývat v následujících kapitolách.

3.2 Přehled celkového repertoáru České filharmonie v letech 1909 – 1923

Dříve než se zaměříme na frekvenci uvádění skladeb Josepha Haydna Českou filharmonii v předválečném, válečném a poválečném období, budeme se zabývat celkovou dramaturgií tohoto tělesa ve zmiňované době, jelikož je vhodné udělat si nejprve představu o jeho celkovém repertoáru, abychom mohli lépe posoudit, jak do něj zapadala Haydnova tvorba.

Jedná se tedy o řadu patnácti let, z níž čtyři roky byla naše země, a s ní i dramaturgie České filharmonie, zatížena válkou. Měla vůbec válka na repertoár nějaký vliv, a pokud ano, tak jaký? Jak se v průběhu války repertoár proměňoval, pokud se skutečně proměňoval? Je z programů znát nějaká trvalejší změna po skončení válečného období?

---

⁴ Mezi tehdy, především politicky, „vhodné“ skladby patřil například Radeckého pochod, složený Johannem Straussem starším v roce 1848. Archív České filharmonie.

⁵ *Hudba v českých dějinách*, od středověku do nové doby, kolektiv autorů, Nová doba (1860 – 1938), Vladimír Lébl, Jitka Ludvová, Editio Supraphon, Praha 1989, str. 375. Hudbu k této hymně navíc shodou okolností složil Joseph Haydn v roce 1797 (pochází z jeho Císařského kvartetu, opus 76, č. 3 G Dur).

Projděme si nyní stručně těch patnáct let rok po roce s pomocí filharmonických koncertních programů zaznamenaných ve vypracovaných tabulkách⁶:

Repertoár České filharmonie je zde rozdělen do čtyř hlavních sekcí: Česká soudobá tvorba, romantismus, klasicismus, zastoupený především rakouskými skladateli a sekce Ostatní, do níž je zahrnuto vše kromě zmíněných tří sekcí.

Tabulka č. 1

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.			
1909											
leden	Praha	Elsnic,	XXX X	xx	xxx	x		XXX	xx	xx	XXX
únor	Praha	Elsnic	XX	xx	x	x		XX	x	x x	X XX
březen	Praha	Elsnic,(2x), Zemánek Elsnic, Zemánek	XXX	xxx	x	xx		XX	xx	xx	XX
duben	Praha	(2x)	XX X	x	xxx	xx		XXX	xx	xxx	X
květen	Polsko	Zemánek Elsnic, Zemánek	XXX	x	xx	xx		XXX	x	xxx	XXX
červen	Polsko	(2x)	X		x	x		XXX	x	xxx	XXX
červenec	Polsko	Zemánek	XX	xx	x	x	X	X	x	x	XXX
srpen	Polsko	Zemánek Elsnic, Zemánek	XX	x	x	xx		XXX	x	xxx	XXX
září	Polsko	(2x) Elsnic, Zemánek	XX	x	xx	x		XXX	xxx	xxx	XXX
říjen	Praha	(2x)	XXX		xxx	xx		XX	x	xx	XX
listopad	Praha	Elsnic	XXX	xx	x	xx		XXX	x	xxx	XXX
prosinec	Praha	Elsnic,(2x), Zemánek	XXX	x	xx	xx		XXX	x	xxx	XXX

Z tabulky č. 1 je patrné, že největší prostor zaujímali na koncertech v roce 1909 čeští skladatelé a romantická tvorba s tím, že téměř pokaždé doplňovaly program skladby z ostatních období či stylů, jako například ze soudobé moderní hudby, baroka, či se jednalo o méně hrané skladatele – tedy ze sekce „Ostatní“. Co se týče české

⁶ V příloze číslo 1. je tabulka pro lepší přehlednost sjednocená, v textu samotném je rozdělena do jednotlivých roků pro možnost lepší vizuální představy.

tvorby, zde Dvořák lehce převyšuje ostatní české skladatele, i když ne příliš znatelně. Ze skladeb v české tvorbě převažují Smetanovy operní přehry (například Dalibor, Libuše), Dvořákovy Slovanské tance, Slovanská Rapsodie atd. Z ostatních českých skladatelů se častěji hraje například Oskar Nedbal či Zdeněk Fibich. Co se týče zahraniční tvorby romantismu, zde se nejčastěji ze skladatelů objevují Petr Iljič. Čajkovskij z ruských představitelů, dále Richard Wagner, Edvard Grieg, Carl Maria von Weber a jiní. Za povšimnutí jistě stojí fakt, že v tomto roce se znatelně málo hráli rakouští klasikové – jen jednou z mnou zkoumaného vzorku.

Tabulka č. 2

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus		Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.		
1910										
leden	Praha	Elsnic	XXX	xx	x	xx	XX	x	xx	XX
únor	Praha	Elsnic	XXX	x	x	xxx	XX	x	x	XXX
březen	Praha	Elsnic, Zemánek, Kovařovic	XX	x	x	x	XXX	xx	xx	X
	Praha, Dvůr Kr.	Zemánek (2x)	XXX	xx (MV)	x	xx	XX	xx	xx	X
říjen	Praha	Elsnic, Zemánek (2x)	XX	x	x	x	XXX	xx	xx	XXX
listopad	Praha	Elsnic, Zemánek (2x)	XX	x		xx	XXX	xx	xxx	XXX
prosinec	Praha	Zemánek (2x)	XXX	x (MV)	x	xx	XX	x	xx	XX

V roce **1910**, který je zobrazený v tabulce č. 2, není patrná velká změna od předchozího roku – stále s převahou dominuje česká hudba a hudba období romantismu, pouze poměr četnosti uvádění skladeb jednotlivých tvůrců se lehce přeskupil: tentokrát totiž Smetanova tvorba lehce převyšuje tu Dvořákovu. Také vidíme, že vedle jeho operních přehry se v programech začíná častěji objevovat symfonická báseň Má vlast. Toto „přeskupení sil“ však může být relativní, vzhledem k tomu, že máme k dispozici méně měsíců než v předchozím roce. Co se týče romantismu, zde se vyrovnávají síly ruských autorů s ostatními romantickými skladateli. Tvorba ze sekce Ostatní zůstává

zastoupena v podstatě stejně, naopak z klasicismu zde nemáme záznam ani jednoho koncertu.

Tabulka č. 3

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.			
1911											
leden	Praha	Elsnic	XXX	xxx	xxx	xxx		XXX	xx	xxx	XXX
únor	Praha	Elsnic (2x), Zemánek	XXX	x	x	xx	X	X	x	x	XX
březen	Praha	Zemánek (2x)	XXX	x (MV)	xx	xx		XX	x	xx	XX
duben	Praha, Ostrava	Elsnic (2x), Zemánek	XXX	x	xxx	xx	X	XX	x	xx	XX
říjen	Praha, Třebíč	Zemánek (2x), Elsnic,	XXX	x	xxx	x		XX	x	xx	
listopad	Praha	Zemánek (2x)	XXX	x	xx	xx		XXX	x	xxx	XX
prosinec	Praha	Elsnic (2x), Zemánek	XXX	x	xx	xxx		XX	x	xx	XX

V roce **1911** je evidentní jistý nárůst v provádění české tvorby oproti jiným sekcím – jak romantismus, tak především ostatní hudební styly (tedy ze sekce „Ostatní“) jsou ve srovnání s předchozími léty za českou tvorbou trochu pozadu. Z oblasti romantismu jsou pak ruští skladatelé prováděni, ve srovnání s ostatními, s menší frekvencí (ačkoliv z koncertních programů je evidentní, že Čajkovskij byl pro dramaturgy stále velmi oblíbeným), stejně jako v české tvorbě opět získal převahu Dvořák. Oproti předchozím rokům však zaznamenáváme nárůst klasicistní hudby, v níž podle koncertních programů dominuje Beethoven. Co se četnosti provedení konkrétních hudebních skladeb týče, ta se u „zásadnějších“ skladatelů příliš nemění.

Tabulka č. 4

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus		Ostatní		
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.			
1912											
leden	Praha	Elsnic	XX	x	xx	xx	XXX	xx	xxx	XX	
únor		Elsnic,(2x), Zemánek	XXX	xx (MV)	x	xx	XX	xx	xx	XX	
březen	Praga	Elsnic	XXX	x	x	xxx	XX	xx	xx	XXX	
duben	Praha, Olomouc	Elsnic, Zemánek (2x)	XXX	x (MV)	xx	xx	X	XX	x	x	X
květen	Praha, Tábor	Zemánek	XX	xx (2x MV)		x	X	x	x		
říjen	Praha, Brno	Zemánek	XXX	xx	xx	xxx	XX	xx	xx	X	
listopad	Praha	Zemánek, Rybář, Synek	XX	x	xx	x	XX	x	x	XXX	
prosinec	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x (MV)	x	xx	X		x	XX	

V následujícím roce (1912) jsou sekce rozloženy poměrně podobně, jako v roce předešlém – stále dominuje česká hudba, v „závěsu“ s romantismem, přičemž konkrétní skladatelé jsou v obou těchto sekcích zastoupeni relativně rovnoměrně – jak v sekci romantismu, kde je četnost uvádění ruských tvůrců srovnatelná s ostatními romantiky, tak i v celé české sekci, kde tentokrát nedominuje Dvořák nad Smetanou či naopak. Čeho si však můžeme povšimnout je znatelný nárůst počtu uvedení Smetanovy Mé vlasti, což je v tomto případě možné připisovat spíše shodě náhod, či oblíbenosti této skladby i mimo Prahu, kde se v tomto případě provedla ve dvou z pěti případů, než nějakému národnostnímu podtextu. Provedení hudby klasicismu a tvorby ze sekce „Ostatní“ se nijak výrazně nemění.

Tabulka č. 5

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.		
1913										
leden	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x	xx	xx	XXX	xx	xx	XXX
únor	Praha	Rybář, Synek	XXX		xx	xx	XXX	xx	xxx	XXX
březen	Praha	Zemánek	XX	x (MV)		x	X		x	
duben	Praha	Zemánek	X		x	x	X	XX	xx	
říjen	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xx	XXX	xx	xxx	XXX
listopad	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xx	XXX	x	xx	XXX
prosinec	Praha, Ostrava	Rybář, Zemánek	XXX	xx (MV)	xx	xx	XXX	xxx	xx	XX

Ani rok **1913** není od předešlých let nijak výrazně odlišný – i tento rok dominují sekce české hudby a romantismu, doplňované velmi často skladbami z ostatních stylových období. Tento rok je opět Smetana co do počtu provedení lehce převyšěn Dvořákem, který se hrál zhruba srovnatelně často jako všichni čeští skladatelé z podsekce „ostatní“ dohromady. V této sekci jsou stále nejčastěji hranými skladateli Josef Suk, Oskar Nedbal a jiní. Co se týče romantismu, zde jsou v ruské tvorbě vedle zmiňovaného Čajkovského často hrána díla například i Antona Rubinsteina či Alexandra Glazunova. Z neruských romantiků byli na koncertech oblíbení, kromě již dříve zmiňovaných, také Fryderyk Chopin či Ferenc Liszt.

Tabulka č. 6

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.		
1914										
leden	Praha	Rybář, Zemánek	XX		x	xx	XX		xx	XX
únor	Praha	Rybář, Ostrčil	XXX	xx (MV)	xx	xx	XX	xx	xx	XX
březen	Praha	Zemánek, Rybář, Kříčka	XXX	x	xx	xx	XX	x	x	X
duben	Itálie, Hradec, Praha	Zemánek, Kříčka	XXX		xxx	xx	X	x	x	
květen	Praha, Kladno,	Rybář, Zemánek	XX	xx (MV)	xx	xx	X		x	
srpen	Praha	Rybář	X	x	x	x	X	x	x	x
září	Praha	Rybář	XXX	xxx	xxx	xxx	X		x	XXX
říjen	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x	xxx	x	XX		xx	XX
listopad	Praha	Rybář, Zemánek	XX		x	x	XX		xx	X
prosinec	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	xx (MV)	x	xx	XX	x	xx	XX

Rok 1914 (tabulka č. 6), ač byl prvním rokem, jenž byl zasažen válkou, také nejeví nijak zásadní přeměnu koncertních programů. Je ovšem fakt, že několik změn je zde patrných, jako například výše zdůvodněný podstatný úbytek již zmiňovaný ruských skladatelů, hlavně pak v druhé polovině roku, což jistě není náhodné, vzhledem k tomu, kdy se válka naplno rozhořela. V první polovině tohoto roku byla přítom hudba ruských skladatelů co do počtu uvedení celkem vyrovnaná s jinými romantickými tvůrci s tím, že romantismus s díly zařazenými v sekci „Ostatní“ celkově lehce zaostával za českou tvorbou. Četnost jejího zařazování na program však v druhé polovině roku ještě o něco přibyla na intenzitě, spolu s tvůrci ze sekce „Ostatní i s romantickými tvůrci neruského původu. Tato zvýšená intenzita by mohla být zdůvodněna potřebou nějakým způsobem zaplnit mezeru, kterou vytvořila absence právě těch, jindy často hraných, ruských

skladatelů. Ovšem vzhledem k pokračující nepříliš časté hranosti je nutno podotknout, že klasicistními skladateli tato mezera prozatím vyplňována nebyla.

Tabulka č. 7

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.			
1915											
leden	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x	x	xx		XX	x	xx	XX
únor	Praha	Rybář, Kříčka	XXX	xxx	x	x		XX	x	xx	XX
březen	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x	xxx	xxx	X	X	x	x	XX
duben	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	xx (mv)	xxx	xxx	X	XXX	x	xxx	XXX
květen	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xxx		XXX	x	xxx	XXX
červen	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xx		XXX	x	xxx	XXX
červenec	Praha	Rybář	XXX	xx	x	xxx	X	XXX	x	xxx	XXX
srpen	Praha	Rybář	XXX	xx	xxx	xxx		XXX	x	xxx	XXX
září	Praha	Rybář	XXX	xx	xxx	xxx		XXX	x	xxx	XXX
říjen	Praha	Rybář, Zemánek	X		x	x	X	XX	x	x	XX
listopad	Praha	Rybář, Nedbal	XXX	xxx (MV)	x	xxx	X	XX	x	x	XXX
prosinec	Praha	Rybář, Zemánek	XX	xx	x	x	X	XXX		xxx	XX

Z tabulky č. 7. jsou evidentní změny v dramaturgii, které se roku **1915** odehrály. Na první pohled je patrná zvýšená frekvence v provedení snad všech zkoumaných žánrů (sekcí) – nejvíce zastoupená je opět česká tvorba, tentokrát, až na výjimky, hraná na všech představeních z daného vzorku koncertů, s relativně vyrovnaným zastoupením jednotlivých skladatelů. O něco málo za českou tvorbou zaostává hudba romantická, ale rozhodně ve znatelně menší míře než předchozí rok. Vzhledem k politické situaci nepřekvapí, že velmi výrazně zde převládají neruští tvůrci romantické tvorby – ruská hudba se sice v tabulce objevuje o něco častěji než v roce předešlém, ale s frekvencí běžnou v předchozích letech se tato nedá příliš srovnávat. Dokonce to vypadá, jako by zde byla snaha jaksi nahradit nižší počet provedení ruské tvorby ostatními skladateli romantické hudby. I hudba ze sekce „Ostatní“ je tento rok zastoupena znatelně více než v minulých letech – sem spadající díla se objevují téměř na každém koncertě, stejně

jako česká hudba a hudba romantismu. Stylová pestrost je v této sekci opravdu rozmanitá, nedá se příliš říct, že by ji tvořila nějaká stálá skupina konkrétních skladatelů. Jako příklad uváděných autorů mohu jmenovat osobnosti jako Arcangelo Corelli, Amilcare Ponchielli, Otto Nicolai, Giacomo Meyerbeer, Jules Massenet, Karel Goldmark, Edmond Audran, Theodor Bubeck a mnoho dalších. Celkově rovnoměrně vysoké zastoupení snad všech sekcí v tomto roce nabádá k tomu vysvětlit si to snahou dramaturgů orchestru o co možná nejrozmanitější koncertní programy, které by nedávaly příležitost k obvinění ze snahy o upřednostňování jakékoliv skladby či skladatele, kteří by třeba nemuseli vyhovovat z politických důvodů. To je ovšem pouze domněnka. Z tabulky je také evidentní velmi výrazný nárůst provedení rakouských klasicistních skladatelů – zatímco v předchozích letech byli v tabulce zaznamenáni maximálně dvakrát, v tomto roce se počet zvýšil na šest. Důvod může být buď ve zmíněné snaze o co nejrozmanitější program, nebo se může jednat o politickou „poslušnost“ vůči monarchii

Tabulka č. 8

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.		
1916										
leden	Praha	Rybář	XXX	xx	xxx	xxx	XXX	xx	xxx	XXX
únor	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	xx	xxx	xx	X	x	x	X
březen	Praha	Rybář, Zemánek	XX	xx	x	x	XXX	x	xxx	X
duben	Praha, Pardubice	Rybář, Zemánek	XX	xx (MV)	x	x	X		x	XX
říjen	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x	xxx	xxx	X	XX	xx	xx
listopad	Praha	Zemánek	XX	x (MV)		x	XX			X
prosinec	Praha	Rybář	XX	x	xx	xx	XXX		xxx	X

Následující rok (tabulka č. 8), rok **1916**, můžeme připodobnit spíše k roku 1914, než k předcházejícímu roku. Nedá se říci, že by se nějaká ze sekcí nějak zásadně změnila oproti minulým létům, na rozdíl od předešlého roku, kdy se zdálo, že téměř

na každém koncertu byly zastoupeny hudební slohy z téměř všech sekcí, ačkoliv je fakt, že obrázek nemůže být tak úplný, když máme k dispozici téměř o polovinu méně měsíců než v roce 1915. I tak je však z tabulky znát úbytek téměř ve všech sekcích, kromě snad české tvorby, kde je tento úbytek nejmenší. I v tomto roce je však stále znát opatrnost při hraní ruských skladatelů – stále v romantické tvorbě převládají tvůrci ostatní.

Tabulka č. 9

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní			Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.		
1917											
leden	Praha	Rybář, Zemánek, Kříčka	XXX	xxx	xxx	xxx	X	XX	xx	X	
únor	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x	x	xxx		XXX	x	xx	XXX
březen	Praha	Rybář, Zemánek	XXX	x	xxx	x		XX	x	xx	XX
duben	Praha, Krom., Strak.	Rybář, Zemánek	XX	xx (2x MV)	x	x		X		x	X
květen	Jaroměř, Krom., Kutná H:	Zemánek	XX	x (MV)	x	x		X	x		
září	Kutná H.,	Zemánek	X		x	x	X				
říjen	Mladá B., Praha	Čelanský	XX	xx (2x MV)			X	X	x		X
listopad	Praha, Pardubice,	Zemánek, Ostrčil	XXX		xx	x					X
prosinec	Praha	Zemánek	X	x (MV)				XX	x	xx	

V probíhající druhé etapě války, tedy roku **1917** (tabulka č. 9), se stále více vyčleňuje česká tvorba oproti všem ostatním. Romantismus i hudba ze sekce „Ostatní“, čím dál tím více slábnou na úkor české hudby, která je v době silícího národního myšlení stále žádanější. Jak můžeme vidět, svědčí o tom i evidentní nárůst provedení Smetanovy Mé vlasti, která je přímo „esencí“ národní tvorby – ze vzorku je to oproti předchozímu roku nárůst až trojnásobný! Co se týče klasicismu, jehož tvůrci byli v prvních letech války ztlačeni, ten se v posledních dvou letech vrátil opět na

zhruba stejnou úroveň, jakou měl před válkou. Zato hranost hudby ze sekci „Ostatní“ a „Romantismus“ je zdatně nejnížší za celou zkoumanou dobu. Ovšem co se týče repertoáru, v této závěrečné válečné etapě se již do programu dostaly skladby, které by v té předešlé mohly budít strach: vedle Čajkovského, který se hrál opět stále častěji, na což samozřejmě může mít vliv i Únorová revoluce⁷, proběhnuvší v tomto roce, to byl například Hector Berlioz s Faustovým prokletím, N. A. Rimskij-Korsakov, I. J. Paderewski a jiní. Hlavní dramaturgický obsah koncertů ovšem tvořili klasické⁸ jako R. Wagner či F. Liszt a oblíbená byla také německá tvorba⁹.

Tabulka č. 10

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus		Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.		
1918										
leden	Praha	Zemánek	X	x (MV)			XX	xx	X	
únor	Praha	Zemánek	XXX	X	x	xx	X	X	x	X
březen	Praha	Zemánek	XX	xx (MV)	x	x	X	X	x	X
duben	Rakovník, Dvůr Kr., Praha	Zemánek, Čelanský Čelanský,	XXX	xxx (3x MV)						
květen	Praha	Dědeček	XXX	X	xx	xx	X	X	x	X
červen	Praha	Dědeček	XXX	Xx	xxx	xxx	XXX	xx	xxx	XXX
červenec	Praha	Dědeček, Čelanský	XXX	X	xxx		X	X	x	X
srpen	Praha, Brno	Čelanský	XX	xx (MV)	x		XX	x	x	X
září	Ostrava, Chrudim	Čelanský	XX	x (MV)	x	x	X			

⁷ Jedna z revolucí v Rusku, která byla vyústěním revoluční situace narůstající v důsledku vrcholící krize carismu v podmínkách 1. světové války. Vedla k abdikaci cara Mikuláše II. Převzato z: <http://dejepis-v-kostce.blogspot.com/2011/05/363-unorova-revoluce-1917.html>, 12.3.2012

⁸ Myšleno jako oblíbené stálice hudebního světa, nikoliv skladatelé z období klasicismu.

⁹ *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknicht, Inter Arma, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963, s. 55.

	Něm.Brod, Praha	Čelanský, Talich	XX	x (MV)		x	X	X	x	X
říjen			XX	X	xx			XXX	x	x
listopad	Praha	Čelanský, Čelanský, Křička	XXX		xx	x				X
prosinec	Praha									X

Poslední válečný rok (tabulka č. 10) ještě zvýrazňuje dramaturgické směřování roku předchozího: česká hudba zde „vede“ na plné čáře, frekvence jejího provedení je dokonce ještě o něco vyšší než v roce 1917. Také provádění *Mé vlasti* je zřetelně častější než kdykoliv předtím – ve zkoumaném vzorku se objevuje osmkrát! Navíc si můžeme všimnout, že se často prováděla i mimo Prahu. Je tedy vidět, že všudypřítomné národní cítění a potřeba hudby, která toto cítění podněcovala, byli na vrcholu. Navíc nezapomínejme, že v roce 1918 byl u dirigentského pultu nahrazen Zemánek Čelanským, který měl tento emocionální styl tvorby v oblibě¹⁰. Co se týče ostatních sekcí, ty se držely stále zpátky, stejně jako v předešlém roce, tedy až na klasicismus, který se, na rozdíl od romantické tvorby a ostatních stylů, opět začal v programech koncertů objevovat častěji.

¹⁰ Po svém jmenování v roce 1918 dokonce otiskl v novinách honosný slib: „Předstoupíme před českou veřejnost jako ryze český orchestr s českým umělcem v čele v nejbližších dnech provedením Smetanovy *Vlasti*, již také zahájíme svou obrozenou činnost, která svým cílem především bude mít šíření české hudby.“ Byl si dobře vědom toho, že toto veledílo působilo v době, kdy národ již „sahal“ po svobodě, na posluchače přímo magicky. *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknicht, Hra na velikost, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963, s. 61.

Tabulka č. 11

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.			
1919											
leden	Praha	Čelanský	XXX	xxx(2xMV)	xx	x	X	x	X	X	
únor	Praha	Čelanský	XXX		xxx	xx	X		X	X	
březen	Praha	Dědeček, Talich	XX			xx	XXX	X	x		
duben	Brno, Prostějov, Praha	Talich	XXX	x	xxx		X	x	X	XX	
květen	Praha	Talich								X	
červen	Praha	Dědeček	XX	xx	xx	xx	XX	x	Xx	XX	
červenec	Praha	Dědeček	XXX	x	xx	xx	XXX	x	xxx	XXX	
srpen	Praha	Dědeček	XX	x	x	xx	X	XX		Xx	XXX
září	Praha	Stupka	X	x (MV)	x	x	X	x	X	X	
říjen	Praha	Talich, Stupka,	XXX	x	xx	xx	X	x		XX	
listopad	Praha	Talich	XX	x (MV)	x	x	XX	X	x	X	
prosinec	Praha	Stupka	XX	x (MV)	x	xx	X	XX	x	X	

Jak můžeme vidět v tabulce číslo 11, rok **1919** vykazuje jisté známky uklidnění rozbouřené situace, kterou přinesl závěr války. Česká hudba o něco ustoupila ze své evidentní „nadvlády“ nad ostatními hudebními žánry a s ní i Smetana s provedením Mé vlasti. Dokonce je zde zřejmá převládající frekvence uvádění hudby Dvořákovy nad tou Smetanovou. Romantická tvorba je opět o něco hranější než v posledních letech, rozdíl však, alespoň prozatím, není nikterak výrazný. S ní se také zvýšila četnost provedení ruských hudebních tvůrců, pro jejichž vyřazení z programů nebyl již nyní důvod. Ještě o něco více než romantická tvorba se zvýšila frekvence provedení hudby ze sekce „Ostatní“. Co se klasicistní hudby týče, ta si stále drží svůj vyšší průměr oproti předválečné době.

Tabulka č. 12

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní				
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.						
1920														
leden	Praha	Stupka, Jiráček	XXX		xx	x				X	XX			
únor	Praha	Stupka	X		x					XX	XXX	xx	x	XX
březen	Praha	Talich	XXX	xx (MV)	X					X				X
duben	Praha, Brno	Talich, Stupka	XX		X	xx				XX	X	x		XX
červen	Praha	Neuvedeno	X	X	X					X	X	x		
červenec	Praha	Talich								X	X		x	X
září	Praha	Talich	XXX	x (MV)	xx	x								
říjen	Praha	Jiráček, Stupka	XXX		X	xxx				XXX	X		x	XX
listopad	Praha	Talich	X	x (MV)	X	x				X	XX	x	x	X
prosinec	Praha	Jiráček, Talich	XX	x (MV)	X	xx				X	X		x	

V roce **1920** (tabulka č. 12) dochází oproti předchozímu roku opět ke změně: česká hudba znovu o něco klesla na intenzitě - oproti válečným létům se nedá říci, že by tento rok s přehledem převyšovala ostatní hudební žánry. Je však vidět, že i romantická hudba, spolu se sekci „Ostatní“, se lehce stáhly z programů, přičemž se dá říci, že frekvence provedení ruské hudby se zhruba shoduje s hraním ostatních romantických skladatelů. Poměrně znatelné zesílení klasicistní hudby, které je z tabulky patrné, je možným vysvětlením celkového zeslabení v hranosti ostatních sekcí, včetně české tvorby, jakožto jeho vyvažujícím prvkem. Ač tuto hypotézu samozřejmě není možné ověřit, zůstává faktem, že tvorba rakouských klasicistních skladatelů se čím dál častěji objevuje v koncertních programech České filharmonie.

Tabulka č. 13

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní	
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.			
1921											
leden	Praha	Stupka	XXX	X	xxx	x	X	XX	x	x	X
únor	Praha	Talich, Stupka	X			x	XX	X		x	XX
březen	Praha	Talich, Stupka	XXX		xXx	x	X	X		x	
duben	Praha	Krupka, Talich	XX			x	XX	X		x	X
květen	Praha, Pardubice	Talich, Stupka	XXX	X		x	XX	XX	xx	xx	X
červen	Praha	Talich, Stupka	XX				XX	XXX	x	xx	XXX
červene c	Praha	Stupka	XXX	xxx (MV)	xxx	xx	X	X		x	X
srpen	Praha	Stupka, Talich	XX	xx (MV)	xx	x		XX		xx	XXX
září	Praha	Stupka	XXX	Xx	xxx	xx	X	XXX	xx	xxx	X
říjen	Praha	Stupka, Talich	XXX			xx	XX	XX	x	x	
listopad	Praha	Stupka	XXX	Xx	xxx	x		X	x	x	X
prosinec	Praha	Talich	XXX		xxx	xx	X	XX	x	x	

Koncerty v roce **1921** jsou, jak je vidět z tabulky č. 13, opět silněji zastoupeny téměř všemi hudebními styly zohledněnými v tabulce, kromě snad hudby ze sekce „Ostatní“, která si stojí zhruba stejně jako v roce předcházejícím. Česká tvorba je však opět velmi silně zastoupena, z konkrétních autorů pak nejvíce Dvořákem. Romantismus také znovu posílil své „postavení“ oproti předcházejícímu roku s tím, že ruská tvorba poněkud zaostává za ostatními romantickými tvůrci. Ovšem jak frekvenci hraní romantické tvorby, tak „ostatní“, tvorby nelze již srovnávat se zastoupením těchto žánrů v koncertech v předválečném období, kdy byla celkem pravidelně zařazována na místo hned vedle, stále nejhranější, české tvorby. Opačnou, tedy vzestupnou, tendenci má naopak hudba z období klasicismu, jejíž zastoupení v koncertních programech je

znatelně vyšší než v prvních letech zkoumaného období a je i relativně pravidelné. Opravdu se zdá, vzhledem k tomu, že česká tvorba si své prvenství z dlouhodobějšího hlediska drží, jako by romantická a „ostatní“ tvorba „udělala místo“ čím dál více se prosazující klasicistní tvorbě rakouských skladatelů, aby se tak usadil program v trochu rozmanitější podobě. Na četnost provedení rakouských klasiků má jistě vliv i dirigent, jehož místo bylo v roce 1919 obsazeno pro změnu Talichem, jenž je znám svou láskou k Mozartovi a taktéž Beethovenovi, který se zrovna v sezoně 1921/1922 stal pro svou častou „provozovanost“ doslova jejím hlavním skladatelem¹¹.

Tabulka č. 14

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus		Ostatní		
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.			
1922											
leden	Praha	Ostrčil, Stupka	XXX	xx (MV)	xx	xx	X	XX	x	x	X
únor	Praha	Stupka	XX	x (MV)	x		X	XX		xx	X
březen	Praha	Talich	XXX	x	x	xxx	X	X		x	XX
duben	Praha, Itálie	Talich, Stupka	XXX	xxx (MV)	xx	xx		XX		xx	
květen	Praha, Itálie	Talich, Stupka	XXY	xxx	xx	xx	X	XXX	x	xxx	X
červen	Praha, Luhačovice	Stupka	XXX	xxx (MV)	xx	x	X	XX	xx	xx	XX
červenec	Praha, Luhačovice	Stupka, Bok	XXX		xx	x		XX		xx	XX
srpen	Praha	Stupka	XXX	xx (mV)	xx	xx	X	XXX	x	xxx	X
září	Praha	Talich	XX	x (MV)	x						
říjen	Praha	Stupka	XX	x	x	xx	X	XXX	x	xxx	X
listopad	Praha	Stupka, Talich,	XXX	xx (MV)	xx	x		X		x	
prosinec	Praha	Stupka					XXX				X

¹¹ *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknicht, Tvůrce, Státní hudební vydavatelství, Praha 1963 s. 91.

Rok **1922** (tabulka č. 14) je evidentně dost podobný roku předcházejícímu, jedině snad česká tvorba se lehce liší v ještě o něco vyšší frekvenci jejího uvádění, než tomu bylo předešlý rok. Také Smetana se opět co do četnosti provedení vyrovnal Dvořákovi, ne-li ho i předešel, s tím, že po několika letech se opět dostává více ke slovu Má vlast, tentokrát však, pravděpodobně, bez výraznějšího obrozeneckého podtextu. Všechny ostatní sekce se jinak od roku 1921 nijak zvlášť neodlišují – jak romantismus, který se stále drží za českou tvorbou, tak klasicismus i „ostatní“ hudba jsou do koncertních programů zařazovány poměrně často.

Tabulka č. 15

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.			Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní
			Smetana	Dvořák	ostatní		Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.		
1923										
leden	Praha	Talich, Stupka	XXX	x	xxx	XXX	XX	x	x	
únor	Praha	Talich	X	x (MV)		XX				
březen	Praha	Talich	X	x	x		XX	xx	xx	XX
duben	Praha	Stupka, Čelanský	XXX	xx (MV)	x	X	X		x	
květen	Praha	Talich, Stupka	XX	x	xx	XX	XXX	x	xx	XX
září	Praha	Talich	XX	x (MV)	x					
říjen	Praha	Talich, Stupka	XX	xx (mv)	x	x	X	x	x	X
listopad	Praha	Stupka	X	x	x	x	X	x	x	XX
prosinec	Praha	Talich, Stupka	XX		xx		X		x	

Poslední rok, který je cílem mého zkoumání, tedy rok **1923** (tabulka č. 15), také nijak neprohazuje pořadí jednotlivých sekcí z hlediska jejich hranosti. V podstatě se dá říci, že zmíněné pořadí je stejné, jen se ve všech sekcích celkově trochu snížila intenzita provádění – jak česká, kde i tento rok dominuje Smetanova hudba, tak i romantická a „Ostatní“ tvorba se v tabulce vyskytují méně, než tomu bylo v uplynulém roce. Netýká

se to však hudby rakouských klasicistních skladatelů, kteří si udržují zhruba stejný stav jako v předcházejících letech.

3.3 Četnost uvedení skladeb Josepha Haydna a dalších rakouských klasicistních skladatelů v letech 1909 – 1923

Poté co jsme si představili celkový repertoár České filharmonie od předválečné po poválečnou dobu, zaměříme se nyní na vliv tohoto období na konkrétní uvádění skladeb Josepha Haydna, jakožto jednoho z předních představitelů oficiální rakouské hudební tvorby. Ze získaných materiálů se zaměříme především na otázky následujícího typu: jaké místo Haydn v uvedeném repertoáru filharmonie zaujímal či jaký vliv na provedení jeho skladeb měla válka a její konec, pokud nějaký vliv měla? Liší se nějak četnost uvádění jeho skladeb před válkou a po válce? V této části se dále zaměříme i na Haydnův konkrétní repertoár či způsob přijímání Haydna a jeho hudby naší veřejností.

Jak si tedy stál Haydn s četností provedení svých skladeb v celkovém repertoáru filharmonie? V následující tabulce je zobrazen počet těchto uvedení napříč léty 1909 – 1923. Jak je zmíněno v úvodu této práce, pro srovnání a pro hlubší představu o této problematice jsou data doplněna i o data dalších předních skladatelů rakouského klasicismu, jimiž jsou W. A. Mozart a L. van Beethoven.

Tabulka č. 16

Měsíc, rok	Haydn	Beethoven	Mozart
1909	5x	18x	9x
1910	2x	9x	5x
1911	0x	23x	3x
1912	0x	12x	3x
1913	1x	14x	1x
1914	1x	25x	6x
1915	4x	14x	15x
1916	4x	26x	9x
1917	1x	25x	12x
1918	1x	13x	17x
1919	1x	28x	24x
1920	3x	22x	16x
1921	3x	45x	27x
1922	3x	39x	13x
1923	1x	25x	7x

První věc, které si můžeme z tabulky číslo 16 všimnout, je fakt, že Haydn nebyl, všeobecně vzato, uváděn Českou filharmonií příliš často, vezmeme-li v potaz frekvenci koncertů orchestru, která byla zhruba okolo pěti set představení ročně¹². Nemůžeme proto říct, že s pěti provedeními ročně, což byl ve zkoumané době nejvyšší počet provedení Haydna Českou filharmonií, patřil Haydn k nejhranějším skladatelům tohoto tělesa. A že se nejedná o nízkou obecnou hranost rakouských klasicistních skladatelů jako takových, dokazuje fakt, že ostatní dva velikáni tohoto období byli prováděni někdy i se značně větší četností, než jejich „starší kolega“. O důvodu se samozřejmě můžeme pouze dohadovat – je fakt, že z trojice „Haydn, Mozart, Beethoven“ byl Haydn pravděpodobně nejméně výrazným – vedle Mozarta, který zaujímal svou neobvyklou genialitou a Beethovena s jeho osobitým, od ostatních odlišným, stylem, byl Haydn „pouze“ velmi nadaným a velmi plodným skladatelem, kterých však filharmonie uváděla spoustu a nebylo tudíž možné

¹² Tento počet je opravdu jen přibližný – jedná se pouze o odhad, ve kterém, po shlednutí databáze České filharmonie, vycházíme z faktu, že představení orchestru se konala téměř každý den a velmi často dokonce i dvakrát denně. Vzhledem k tomu, že některé měsíce nejsou vůbec uvedeny v databázi archívu, i k faktu, že během letních měsíců byla, díky orchestrálním prázdninám, frekvence vystupování odlišná od období sezóny, nelze zde určit přesný počet představení.

zaměřovat se více na každého z nich, co do frekvence jejich obsazování. Další důvod by však také mohl být v tom, že právě ten chybějící „přívlastek“, který symbolizoval Mozarta i Beethovena, dával více prostoru k uvědomování si Haydnovi národnosti, která v námi zkoumaném období nemusela být Čechy vnímána jako zrovna nejpříhodnější – Mozarta symbolizovala genialita, Beethovena osobitost, kdežto Haydn byl možná vnímán jen jako dobrý, ale především RAKOUSKÝ skladatel. Otázkou však zůstává, zda rakouská národnost, potažmo české vlastenectví, opravdu takto zdatně ovlivňovali dramaturgii orchestru. Doufejme, že následný rozbor Haydnových provedení nám tuto problematiku pomůže podkrýt

Zaměříme-li se na provedení Haydna v jednotlivých letech, které si pomyslně rozdělíme na etapu předválečnou, válečnou a poválečnou, všimneme si, že v etapě první, tedy od roku 1909 do začátku války, byla četnost provedení Haydnových skladeb celkově dosti nízká – pomineme-li výjimku v roce 1909, kdy se hrál celkem pětkrát, což bylo, jak už bylo zmíněno výše, nejvíce za celou dobu, na kterou se zaměřujeme, můžeme říct, že je to období až nejslabší. Vždyť v letech 1911 a 1912 se nehrál ani jednou – tedy celé dva roky za sebou, což se pak až do roku 1923 znovu neopakovalo, a to ani v poloviční míře – vždy se alespoň jednou v roce uvedl. Předválečné období bylo tedy, kromě prvního roku, kdy se hrál pětkrát, a roku následujícího, tedy roku 1910, kdy byl uveden dvakrát, co do provádění Haydnových skladeb velmi podprůměrné – v letech 1911 a 1912 se Haydn nehrál ani jednou a roku 1913 pouze jednou. Možné příčiny mohou být hledány (a nalézány) v důvodech uvedených výše.

Následující období však přineslo změnu: ačkoliv v prvním roce války byl Haydn uveden opět jen jednou, v následujících dvou letech stoupla četnost jeho provedení trojnásobně – jak v roce 1915, tak i v roce následujícím se hrál hned čtyřikrát. Tuto výraznou, a dost možná ne náhodnou, změnu oproti předešlým létům je možné přiřknout již zmíněné dramaturgické opatrnosti orchestru vůči postavení monarchie, kdy filharmonie v prvních letech války, vedle vyřazování „nežádoucích“ skladeb, či lépe, skladeb „nežádoucích“ autorů, také pravděpodobně dbala na provádění naopak „vhodných“ hudebních tvůrců v programech, mezi něž Haydn, jakožto přední rakouský skladatel působící na dvorech oficiálních Rakousko-uherských státníků,

jako byl kníže Esterházy, bezesporu patřil. Po tomto evidentním vzestupu Haydnových provedení, který nastal v první polovině války, si však můžeme všimnout opětovného poklesu jeho zastoupení v koncertních představeních v posledních dvou válečných letech, kdy četnost uvedení jeho děl klesla opět na jeden koncert ročně. To by mohlo být vysvětleno jakýmsi uvolněním podmínek a tím i snížení opatrnosti při výběru skladeb, které, jak jsme si mohli všimnout u celkového přehledu orchestrálního repertoáru, mělo za následek spíše upřednostňování především české, ale i jiné tvorby, jež už nereflektovala potenciální požadavky či hrozby ze strany monarchie tolik, jak tomu bylo v první části války. Jednoduše řečeno, proč by se hrál rakouský Haydn, když český lid stál na prahu své samostatné existence, kterou v hudebním tělese mohla nejlépe reprezentovat jen a pouze česká tvorba?

Poslední, poválečná etapa nabírá, co do četnosti provedení Haydnovi tvorby, opět nový ráz. Zatímco v roce 1919 ještě pokračuje „trend“ posledních válečných let, kdy je Haydn zařazován do programů filharmonie jednou za rok, následující léta se frekvence provedení jeho skladeb opět celkem znatelně zvýší – až na poslední rok zkoumané doby, tedy rok 1923, kdy se hrál opět jen jednou, je Haydn proveden vždy třikrát v roce, což je oproti roku 1919 trojnásobný nárůst. Tento fakt je možné vysvětlit jednoduše tím, že určitou dobu po skončení války, kdy již byly citlivé záležitosti „usazené“, byl koncertní program České filharmonie tvořen přirozeně tím, co bylo považováno za kvalitní hudbu, hodnou účasti v programu orchestru vysoké úrovně, aniž by do něj bylo uměle zasahováno „externími“ podmínkami, jako bylo například silné národnostní cítění v době války. Mezi tuto kvalitní hudbu by pak patřila i ta Haydnova, stejně jako hudba rakouského klasicismu obecně, která, jak jsme mohli vidět v přehledu celkového repertoáru filharmonie, byla v druhé části zkoumaného období prováděna znatelně častěji, než v části první.

Co se týče četnosti provedení ostatních dvou předních skladatelů klasicismu, jejichž data jsou pro srovnání a hlubší ponoření do této problematiky v tabulce č. 15 taktéž zahrnuta, nelze ji označit jako kopírující trend Haydnových provedení, která jsou pro sledovanou problematiku čitelnější už jen díky jejich mnohem nižší početnosti. Z tabulky je vidět, že suverénně nejhranějším skladatelem z „vídeňských klasiků“ byl Beethoven, který je ovšem pro svůj již zmíněný osobitý a v podstatě

nadčasový hudební styl i dnes velmi často prováděný předními českými hudebními tělesy. Například jen v roce 1921 byl hrán dokonce 45x – tohoto počtu uvedení nedosáhl Haydn za celou dobu, kterou sledujeme. Je ovšem fakt, že tento rok je z hlediska uvedení Beethovena trochu extrémní – jak jsem se již zmínila, Beethoven je dokonce označen „vedoucím skladatelem sezóny“¹³. Při porovnání jeho hranosti filharmonií s hraností Haydna napříč zkoumaným časovým obdobím si musíme všimnout, že jejich „sinusoidy provedení“ se příliš neshodují – Beethoven je na podmínkách, které mohly ovlivňovat hranost Haydna, evidentně nezávislý a pokud četnost jeho uvedení vůbec ovlivňovalo cokoli externího, pravděpodobně to nebyla válka, alespoň tedy ne do té míry, která by nějak zásadně či logicky hýbala s počtem jeho provedení. Ano, je pravda, že křivka jeho „hranosti“ se mění, ale nelze v těchto jejích proměnách na první pohled nalézt nějakou spojitost s probíhající válkou – počet jeho uvedení se dost zřetelně zvyšuje či snižuje každý rok, případně jednou za dva roky, a to bez ohledu na to, jestli se zrovna schylovalo k válce, či probíhalo období míru ve dvacátých letech. Všimnout si můžeme akorát zmíněného celkového nárůstu uvedení jeho skladeb s koncem mnou zkoumaných let.

Podobně je na tom i Mozart – linie jeho „hranosti“ s tou Haydnovou příliš nekorresponduje, tedy až na první polovinu zkoumaných let, kdy četnost jeho provedení klesala či stoupala podobně, jako tomu bylo u Haydna. I zde lze tedy tvrdit, že v období před válkou byl Mozart v programech filharmonických koncertů zastoupen nejméně za celou sledovanou dobu, s tím, že s příchodem války toto zastoupení stoupl. Společný má Mozartova hudba s ostatními dvěma skladateli i jistý nárůst ve frekvenci uvádění jeho skladeb v poválečném období, tedy až na poslední zkoumaný rok, rok 1923, kdy u všech třech osobností došlo k poklesu v provedení.

Důvody toho, proč se křivka provedení těchto skladatelů příliš neshoduje, je obtížné domýšlet, každý ze skladatelů byl totiž zcela jiná osobnost a veřejností byli jistě vnímáni odlišně, jak je výše zmíněno. V podstatě se dá říct, že ty samé důvody, které by mohly vysvětlovat nižší počet Haydnových provedení oproti jeho kolegům,

---

¹³ *Česká filharmonie, příběh orchestru*, Václav Holzknicht, „Tvůrce“, státní hudební vydavatelství, Praha 1963, s. 91.

by mohly stejně dobře posloužit i k vysvětlení odlišného vývoje počtu provádění jeho skladeb. Je tedy možné si to vysvětlit buď v jeho „nápadnější rakouské národnosti“, což by vysvětlovalo zvýšení četnosti provedení jeho skladeb ve válečném období, které bylo zřetelnější než u Mozarta a Beethovena, ale samozřejmě je možné přisoudit jakýkoliv důvod tohoto vývoje frekvencí provedení pouhé náhodě.

3.4 Rozbor provedení skladeb Josepha Haydna Českou filharmonií v letech 1909 - 1923

Nyní se zaměříme na detailnější rozbor četnosti provedení Haydnových skladeb Českou filharmonií mezi lety 1909 – 1923, s delším pozastavením se nad jeho konkrétně hranými skladbami, které by nám mohly poodhalit více o vztahu české společnosti k Haydnovi, stejně jako případné zmínky o jeho koncertech vytištěné v Národních listech¹⁴, jakožto velmi významném českém deníku. Přehled obojího nabízí následující tabulka:

Tabulka č. 17

Joseph Haydn v ČF 1909 – 1923				
Datum	Dirigent	Místo	Skladba	Ohlas veřejnosti (NL)
21.2.1909	Zemánek	Praha	Symfonie G dur	Koncert není zmíněn
17.4.1909	Sychra	Mladá Boleslav	Stvoření	Upozorněno na jubilejní představení Stvoření
17.7.1909	Zemánek	Varšava, Polsko	Symfonie G dur	Koncert není zmíněn
11.9.1909	Zemánek	Varšava, Polsko	Symfonie G dur	Koncert není zmíněn
31.10.1909	Zemánek	Praha	Koncert D dur pro violoncello	Koncert není zmíněn
16.1.1910	Zemánek	Praha	Symfonie G dur (Oxfordská)	Zmíněn v programu s ostatními
7.4.1910	Elsnic	Praha	Dětská Symfonie	Haydn jako nejdůležitější představení večera
12.1.1913	Zemánek	Praha	Symfonie č. 102 B dur Hob I.	Zmíněn v programu s ostatními
18.1.1914	Zemánek	Praha	Symfonie fis moll "Na rozloučenou"	Zmíněn v programu s ostatními
1.1.1915	Zemánek	Praha	Symfonie G dur "Vojenská"	Zmíněn s ostatními. Koncert zvaný mimořádný
19.2.1915	Zemánek	Praha	Árie z oratoria Stvoření	Koncert není zmíněn
4.10.1915	Zemánek	Praha	Variace na rakouskou hymnu	Koncert není zmíněn
20.11.1915	Zemánek	Praha	Variace na hymnu rakouských národů	Koncert není zmíněn
16.1.1916	Zemánek	Praha	Symfonie C dur	Zmíněn jen koncert (vyprodaný), ne program
4.3.1916	Keüszler	Praha	Jahreszeiten	Koncert není zmíněn
13.12.1916	Keüszler	Praha	Symfonie č. 93 D dur Hob I/93	Koncert není zmíněn
28.1.1917	Zemánek	Praha	Symfonie G dur	Zmíněn v programu s ostatními, vyprodaný
10.3.1918	Zemánek	Praha	Symfonie fis moll "Na odchodnou"	Koncert není zmíněn
21.3.1919	Talich	Praha	Koncert D dur pro violoncello	Koncert není zmíněn

¹⁴ Český deník vycházející v letech 1861–1941, založený a do 1894 řízený J. Grégrem. Do roku 1918 představovaly Národní listy nejvýznamnější český deník a byly považovány za "oficiálního" mluvčího politických a hospodářských zájmů české národní buržoazie v Rakousko-Uhersku.

11.1.1920	Jirák	Praha	Symfonie č. 103 Es dur	Zmíněn jen koncert, ne program
24.10.1920	Talich	Praha	Symfonie č. 104 D dur	Zmíněn jen koncert, ne program
1.11.1920	Stupka	Praha	Symfonie č. 104 D dur	Noviny nevyšly
6.1.1921	Talich	Praha	Symfonie č. 104 D dur	Koncert není zmíněn
6.5.1921	Talich	Přerov	Symfonie č. 104 D dur	Koncert není zmíněn
7.5.1921	Talich	Vítkovice	Symfonie č. 104 D dur	Koncert není zmíněn
11.2.1922	Talich	Praha	Symfonie č. 101 D dur "Hodiny	Koncert není zmíněn
12.2.1922	Talich	Praha	Symfonie č. 101 D dur "Hodiny	Zmíněn v programu s ostatními
12.3.1922	Stupka	Praha	Symfonie č. 101 D dur "Hodiny	Koncert není zmíněn
11.2.1923	Talich	Praha	Symfonie č. 94 G dur "S úderem kotlů	Zmíněn v programu s ostatními

Pokud se tedy zaměříme na konkrétní Haydnovu tvorbu prováděnou Českou filharmonií, na první pohled si všimneme, že většinu těchto skladeb tvořily symfonie, kterých Haydn složil za svůj život celkem 104, s tím, že nejčastěji se hrála například právě jeho finální symfonie č. 104 D dur, zvaná Londýnská, která se v roce 1920 hrála na dvou ze tří koncertů a poté na všech koncertech, na nichž byl Haydn uveden v roce 1921 – tedy třikrát. Celkově byla tedy prováděna pětkrát a hned za sebou. Po ní následovala další z častěji hraných symfonií, taktéž z řady tzv. Londýnských symfonií¹⁵, a to symfonie č. 101 D dur, „Hodiny“, která se hrála pro změnu po celý rok 1922 – tedy na všech třech koncertech. Poslední rok zkoumané doby byl završen Haydnovou symfonií č. 94 G dur, "S úderem kotlů“, složenou v roce 1791. Znatelně se opakovala i Symfonie G dur¹⁶, a to pro změnu hned v úvodu sledované doby – v roce 1909 byla provedena na třech koncertech z pěti a poté byla znovu uvedena v roce 1917. Fakt, že se v některých letech hrála pokaždé jen jedna a ta samá Haydnova skladba, aniž by se dal prostor i jiným jeho dílům, je zvláštní a těžko odůvodnitelný. Snad se jednalo o, v té době, populární Haydnův „kus“, či se zde projevoval nedostatek dramaturgické invence. Je také možné, že v tehdejší době se skladba, která byla dlouho a řádně nacvičována, hrála jednoduše vícekrát za sebou, aby se tvrdá dřina vyplatila – dnes je spíše zvykem skladbu jak rychleji nacvičit, jak i odložit. Mezi těmito „okrají“ zkoumané doby bylo zastoupení Haydnových skladeb poněkud rozmanitější. Vedle Oxfordské symfonie G dur, kterou Haydn složil v roce 1789 na žádost jistého francouzského hraběte a uvedené Českou filharmonií mimo jiné v roce 1910, stejně jako Dětská symfonie, dále dvou

¹⁵ Londýnské symfonie jsou symfonie č. 93 až č. 104, složené Josephem Haydnem v letech 1791 – 1795, během jeho návštěv Londýna.

¹⁶ Zde však není jisté, o kterou symfonii G dur se přesně jedná – symfonií v této tónině složil Haydn celkem 12, z čehož pouze 5 se odlišovalo konkrétním pojmenováním, nevezmu-li v úvahu čísla symfonií, kterými se samozřejmě odlišují, ale které není v tomto případě v koncertním programu uvedeno.

Londýnských symfonií - Symfonie č. 102 B dur, dokončené v roce 1794 (uvedené v roce 1913) a Symfonie č. 93 D dur, složené v roce 1791 a v mnou zkoumaném období hrané v roce 1916 či Symfonie C dur, hrané v tomtéž roce, uvedla filharmonie i jiné Haydnovy skladby, než výlučně jeho symfonie. Mám na mysli především jeho oratorium Stvoření, složené mezi léty 1796 – 1798 a uvedené filharmonií v roce 1909 a poté v roce 1915, kdy byla na program koncertu uvedena jedna z jeho árií. Stvoření je považováno za jednu z Haydnových nejzásadnějších skladeb – na přelomu 18. a 19. století to bylo jedno z nejhranějších oratorií¹⁷. I jeho další oratorium – Jahreszeiten¹⁸ – bylo uvedené Českou filharmonií, konkrétně roku 1916. V programu České filharmonie byly zastoupeny i instrumentální koncerty, jakožto významná složka Haydnovy tvorby, konkrétně pak Koncertem D dur pro violoncello, uvedeným v roce 1909 a 1919.

Z hlediska našeho tématu jsou však potenciálně nejzajímavější skladby uvedené v období války: hned z kraje války, tedy v roce 1914, byla totiž jedinou Haydnovou skladbou, uvedenou v tomto roce, symfonie fis moll Na rozloučenou¹⁹, složená v roce 1772. Může se samozřejmě jednat o pouhou náhodu, ale fakt, že symfonie s takto příznačným názvem²⁰ se hrála poprvé ve zkoumané době zrovna v prvním roce války, svádí k otázkám, zvláště pak proto, že podruhé (a naposledy) se v našem období hrála tato symfonie v roce 1918 – tedy na konci války – a to jako jediná Haydnova skladba hraná v tomto roce Českou filharmonií. Zdá se tedy celkem příznačné a do jisté míry ironické, že v době, kdy byl „odchod“ Rakušanů pro Čechy více než aktuální, je v českém orchestru zařazena skladba od oficiálního rakouského skladatele s takovýmto názvem. Velmi zajímavý je také rok 1915, který je evidentně ovlivněn vojenským a politicky neklidným obdobím války – vždyť pouze tento rok, a to dokonce dvakrát, se hrají Haydnovy Variace na rakouskou

---

¹⁷ Přezato z: <http://www.muzikus.cz/klasicka-hudba-jazz-recenze/Joseph-HaydnDie-Schpfung~12~brezen~2005/>, 10. 3. 2012.

¹⁸ V Čechách nazýváno Čtvero ročních dob či Roční období.

¹⁹ Také nazývána Na odchodnou.

²⁰ Symfonii, během níž odchází postupně všichni hráči z pódia, zatímco hudba stále pokračuje, složil Haydn, aby touto duchaplnou cestou upozornil svého zaměstnavatele na nutnost dovolené i pro "své" muzikanty, kteří se tak chtěli vrátit z jeho letního sídla domů.

hymnu²¹, což, i vzhledem k již zmíněným „opatrným“ prvním létům války, lze označit za vůči rakouské monarchii politicky „poslušnou“ dramaturgii ve volbě koncertních programů. Také Vojenská symfonie, uvedená v témž roce, má jakýsi vojenský podtext, což je z názvu patrné, ačkoliv sama nebyla složena k nějakým vojenským účelům – svůj vojenský styl připomíná jen díky rytmickým prvkům ve spojení s trumpetovými fanfárami. V zařazení výše zmíněných děl do programů filharmonie zrovna v konkrétních letech je tedy možné vidět případný vliv průběhu války na výběr Haydnových skladeb.

Co se týče ohlasů v Národních listech na koncerty, v nichž byly Haydnovy skladby uvedeny, nelze v nich hledat žádné výrazné emoce, které by prozradily nějak vyhraněný postoj tehdejšího českého obyvatelstva vůči jeho osobě. Předně je nutno zmínit, že jakékoliv informace či zmínky o koncertech se týkaly těch představení, jež měla proběhnout ještě ten den, kdy noviny vycházely – nejedná se tedy o komentáře k již proběhnutým koncertům, jejichž program či výkon orchestru by Národní listy komentovaly. Jak tedy v tabulce číslo 17 můžeme vidět, až polovina koncertů, v nichž byly uvedeny i Haydnovy skladby, není v příslušné sekci novin vůbec zmíněna. Jelikož se však v naprosté většině jednalo o koncerty, ve kterých byly uváděny i skladby jiných skladatelů než byl Haydn, nelze tento nedostatek prostoru filharmonickým koncertům přičítat jeho osobě, respektive národnosti - případy, kdy byl koncert České filharmonie v Národních listech podrobně a dlouze rozebírán, jsou totiž ojedinělé. Spíše je možné to přičítat zmíněnému nedostatku prostoru, který byl občas v novinách vyměřen hudební sekci, za čímž není nutné hledat nějaký hlubší důvod. Dalšími způsoby, jakými byly komentovány koncerty s Haydnovou hudbou, je například prosté vyjmenování koncertního programu, kdy byl Haydn zmíněn stejně drakonicky jako ostatní skladatelé se svými díly, kteří se na koncertě hráli, nebo pouhé zmínění se o plánovaném koncertu, k jehož programu však nebyly otištěny žádné další podrobnosti.

---

²¹ U této skladby, také nazývané Variace na hymnu rakouských národů, však nemohu s určitostí určit, o jakou skladbu se přesně jedná – obecně je za variace rakouské hymny, jejíž hudby byl, jak víme, Haydn také autorem, považován Císařský kvartet. To zda se zde jedná o jeho jakoukoliv úpravu, například do symfonického provedení, mi není známo.

K nalezení jsou však i výraznější zmínky o koncertech s Haydnovou hudbou, jako například v případě koncertu, jehož jedinou hranou skladbou bylo jeho oratorium Stvoření, v jehož spojitosti bylo v novinách upozorněno na jeho jubilejní uvedení²². V případě kdy se na koncertě hrála jeho již zmíněná Dětská symfonie, bylo dokonce toto její provedení zmíněno jako „nejdůležitější představení večera“²³, což bylo pravděpodobně pro charakter této skladby – podle koncertního programu se totiž jednalo o tzv. Večer veselé hudby. U několika komentářů ke koncertům byla také zmínka o jeho vyprodání či mimořádnosti. Ačkoliv to vůbec nemuselo být díky uvedení Haydnových skladeb, nebo byl koncert označen za mimořádný třeba jen díky tomu, že byl vůbec prvním koncertem v novém roce, jako např. v roce 1915, nasvědčuje to současně také tomu, že zde nebyl nějaký evidentní negativní postoj vůči Haydnovi a jeho hudbě – vždyť jak by jinak mohl být vyprodán koncert, na kterém byl uveden? A fakt, že byl zařazen do programu i tak mimořádného koncertu, jako je ten první v novém roce, také o něčem svědčí. Je pravda, že představení, kdy byla uváděna nějaká zásadní česká díla našich předních skladatelů, byla v novinách celkem často vykreslována o poznání slavnostněji a důrazněji než ostatní, ale musíme mít na paměti tehdejší dobu, ve které byla česká hudba dalece upřednostňována před hudbou „cizí“, což ještě samo o sobě nese svědčí o nějakém horším postavení Haydna v české společnosti.

3.5 Shrnutí analytické části práce

Na předchozích stránkách jsme si nastínili obecný přehled repertoáru České filharmonie v průběhu let 1909 – 1923 s podrobnějším přihlédnutím k frekvenci provádění skladeb J. Haydna. Nyní přistoupíme ke shrnutí tohoto přehledu, stejně jako ke zmínění možných důvodů, které k tomuto repertoáru mohly dopomoci.

---

²²Národní listy 17.4.1909, ročník č. 49, výtisk č. 106, s. 4.

<http://noviny.vkol.cz/kramerius/PShowPageDoc.do;jsessionid=D66D163545D111B35EAE9C949E53E039?id=1900507&picp=&it=&s=djvu>.

²³Národní listy 7.4.1910, ročník č. 50, výtisk č. 95, s. 4.

<http://kramerius.nkp.cz/kramerius/PShowPageDoc.do;jsessionid=E35F4F2F02D62182A55180CD71F97E?DF?id=8464203&picp=&it=0&s=djvu>.

Repertoár České filharmonie byl a je velmi rozmanitý. V jeho programech nechybí snad žádný z hudebních žánrů hodný rozšiřování hudebních rozhledů kulturního jedince. Jak bylo však již zmíněno, je to především těleso české, jež bylo vytvořeno za účelem reprezentace české hudby, a nutno říci, že z dramaturgie filharmonie je tento fakt patrný. Česká hudba je pro toto těleso základní složkou jeho repertoáru – obzvláště pak v letech, na které se práce zaměřuje. Po celou tuto dobu byl český repertoár, co do četnosti provádění, o krok napřed před ostatní hudbou a leckdy se jednalo dokonce o více než „jeden krok“ – v jistých obdobích byla česká tvorba natolik převažující složkou repertoáru, že na další hudbu zbyl pouze minimální prostor. Toto období se, jak víme, týká především válečných let, a to jak počátečních, tak samozřejmě i let z konce války, kdy byl často celý koncert věnován české tvorbě, jež byla tehdy tak žádaná. Ale často i v době mimo válku byla tato hudba součástí téměř každého koncertu, jako tomu bylo například v roce 1911 či 1922. Samozřejmě i zde byly patrné výkyvy – jak jsme mohli vidět, i česká hudba byla leckdy prováděna o poznání méně než jindy, jako např. v letech 1920 či 1923, ale bylo již zmíněno, že tento fakt mohl být způsoben spíše jistým uvolněním prostoru jiným než českým skladatelům, jako například rakouským klasikům, jejichž uvádění bylo, jak víme, v této době o poznání vyšší než v předchozích letech. A nutno dodat, že i v době takového výkyvu byla česká hudba pořád uváděna častěji, než ostatní hudba, z čehož můžeme soudit, že nedocházelo k upřednostňování jakékoliv jiné tvorby před tou českou. Jediné co se v souvislosti s ní mohlo nějak zřetelněji měnit, bylo „rozvržení“ sil mezi její tvůrce, kdy se v prvenství střídali Smetana s Dvořákem, což do jisté míry ovlivňovalo i dané období – víme totiž, že v průběhu války, hlavně pak na jejím konci, to byl Smetana, jehož *Má vlast* z něj, díky svému ryze českému duchu, dělala nejhranějšího skladatele uváděného Českou filharmonií. Ovšem ani Dvořák se se svými *Slovanskými tanci* a jinými skladbami v národním duchu nedržel daleko za ním, stejně jako ostatní čeští skladatelé, kteří byli, celkově vzato, provádění víceméně stále stejnou měrou. To znamenalo, že někdo z těchto osobností byl velmi často uveden na každém koncertě, na kterém byli většinou zastoupeni i Smetana či Dvořák. Samozřejmě že i zde se vyskytují „slabší“ období, ta byla ale odrazem celkově pro českou tvorbu slabších let, jež jsou zmíněny výše.

Romantická tvorba nečeských skladatelů si, jak jsme viděli, také stojí velmi dobře, co do prostoru určenému jejím skladbám v repertoáru České filharmonie. V podstatě se dá říci, že tato sekce byla po české tvorbě tou nejhranější, čemuž se nelze divit i vzhledem k velmi širokému skladatelskému zastoupení, jemuž se tento hudební styl těší, ale též k mnoha vynikajícím dílům, která patří dodnes k zásadním pilířům klasické hudební scény. Víme tedy, že romantismus byl v repertoáru filharmonie nejsilněji zastoupen hlavně v době předválečné, kdy byl do programu zahrnován často ve většině koncertů. S příchodem války se však tato četnost celkem zřetelně snížila, tedy až na rok 1915, kdy byly, jak jsme viděli, bohatě zastoupeny všechny sekce, čímž se tedy možná deklarovala snaha o neutrální a nikomu „nestranící“ repertoár, který by nebudil nechtěnou pozornost monarchie. Každopádně celkové snížení provedení této hudby v období války je zřejmé a vysvětlovat si ho je možné zmíněným zintenzivněním uvádění české tvorby v době boje za naši samostatnost, ale i jiné hudby, jako například té klasicistní, která byla nyní taktéž častěji poslouchána publikem České filharmonie a které musela romantická tvorba „přenechat“ část svého prostoru. Tento prostor jí však klasicistní hudba pravděpodobně ubírala i po skončení války, alespoň tak se dá vysvětlit de facto trvalé snížení četnosti provedení romantické hudby, která již předválečného stavu znovu nedosáhla, s výjimkou roku 1923. I uvádění samotných romantických skladatelů spadajících do této sekce bylo vystaveno změnám, což platí především pro ty ruského původu: ačkoliv v předválečné době stáli, co se četnosti provádění týče, s ostatními romantiky na zhruba stejné úrovni, s válkou přišlo utlumení jejich provedení a to, jak víme, kvůli nepřátelskému vztahu rakouskouherské monarchie vůči Rusku, jehož hudbu nebylo tím pádem vhodné zařazovat do koncertních programů. Po válce se sice situace zlepšila, ale ani tehdy se již ruští skladatelé v provedení nerovnali ostatním romantickým tvůrcům, kteří je počtem uvedení nadále převažovali. Vysvětlení lze hledat ve snížení počtu uvádění celé romantické sekce jako takové, přičemž ruských skladatelů bylo, co do počtu, přeci jen o poznání méně, než všech ostatních, kteří jsou do sekce započítáváni. Ti se tak nemuseli nutně hrát až o tolik častěji než ruští skladatelé, jen byli, při svém širším zastoupení, zaznamenáváni v tabulce o to více.

Velmi podobným vývojem prošla i hudba ze sekce „Ostatní“, která do jisté míry kopírovala linku romantické tvorby – i zde se s nejčetnějším prováděním setkáváme v předválečné době, s tím, že s příchodem války se jejich provádění znatelně snížilo a tento trend pokračoval i v poválečném období. Podobně je na tom tato sekce s tou romantickou i v úrovni zastoupení v repertoáru filharmonie – dá se říci, že se obě sekce prováděly zhruba stejně intenzivně, nebo maximálně o půl stupně víc ve prospěch romantismu – tedy snad kromě roku 1919, kde sekce „Ostatní“ romantickou tvorbu možná i trochu převyšuje. A stejně tak jako četnost zastoupení této sekce v repertoáru filharmonie, dají se i k hudbě romantických skladatelů přirovnat důvody tohoto zastoupení – tedy ustoupení z programů ve prospěch četnější české tvorby v době války a celkovou přeměnu repertoáru, kdy se postupně přeskupovaly „síly“ sekcí, což se projevovalo zejména intenzivnějším zastoupením hudby z období klasicismu.

Zastoupení této sekce, tedy sekce rakouských klasicistních skladatelů, se v průběhu doby také měnilo. Celkově se dá říci, že tato hudba procházela dobou s postupně a stále se zvyšující četností provádění, kdy se z předválečné doby s minimálním počtem provedení dostala až k relativně vysokému, trvalému zastoupení v repertoáru filharmonie. Největší vzestup přitom přišel v prvních letech války, pravděpodobně kvůli zmiňované „poslušnosti“ dramaturgů vůči monarchii, která podněcovala častější uvádění rakouských skladatelů. Bezprostředně po tomto zvýšení, tedy v letech 1916 a 1917, následoval sice určitý pokles, který, jak jsme si zmiňovali, mohl být důsledkem buď jistého uvolnění podmínek, kdy se již nemuselo v takové míře dbát na „vhodný“ repertoár, či se jednalo jen o další prostor postoupený stále častěji prováděné české tvorbě, případně obojího, ale s koncem války trend klasicistní hudby opět vzrostl a jako takový se již více méně udržel až do roku 1923. Je tedy evidentní, že hudba klasicismu, důležitostí a kvalitou nezaostávající za dalšími četně prováděnými hudebními slohy, se od druhé poloviny námi zkoumaného období zařadila mezi častěji prováděný hudební styl.

4. Závěr

Ve své práci jsem se zaměřila na Českou filharmonii v začátcích jejího působení, a to jak na historii jejího vzniku a působení do období zhruba 20. let, 20. století, tak zejména na její repertoár v tomtéž období a případný vliv 1. světové války na něj. Konkrétně pak byl podroben výzkumu vliv tohoto období – tedy i období rozpadu Rakousko-Uherské monarchie – na zastoupení Josepha Haydna, jakožto na předního rakouského skladatele, a jeho skladeb v programech filharmonie. Jak jsme měli šanci vidět, repertoár se v průběhu zkoumaných let opravdu proměňoval – zastoupení jednotlivých sekcí procházelo v čase různými výkyvy, které se v závěru období zdály již relativně usazené, což usnadňuje vyvození jistých závěrů. Samozřejmě, že tuto proměnu není možné plně přisoudit pouze válce, je zcela přirozené, že repertoár se léty pozměňuje, na což má vliv mnoho faktorů. V našem případě však byla právě válka s největší pravděpodobností jedním z těch faktorů, které s repertoárem hýbaly, o čemž jsme se přesvědčili při jeho zkoumání, kdy jsme měli možnost vidět tyto změny rok po roce. Co se pak týče osoby Josepha Haydna a provádění jeho skladeb, i to bylo těmito změnami dotčeno. Opět – nemůžeme s jistotou říci, že to byly změny způsobené pouze válečným obdobím, ale vzhledem k výkyvům, které jsme u četnosti provedení jeho skladeb zaznamenali a které tak často korespondovaly s danou politickou situací, je teoreticky možné tyto změny podmínkám, které válka, postoj české společnosti k monarchii a její následný rozpad vyvolávaly, alespoň částečně přisoudit. Tuto teorii lze podpořit i vzhledem k volbě Haydnových skladeb ve válečném období, které filharmonie provedla a které svůj politický podtext nemohou zapřít. Fakt, že Joseph Haydn nebyl, alespoň z pohledu dramaturgů České filharmonie, brán jako zcela politicky neutrální osoba, jež by nijak neovlivňovala hraný repertoár, však ještě nemusí značit jakkoliv negativní postoj vůči jeho osobě, který by dané změny v programech mohl způsobovat. Nic nenasvědčuje tomu, že by vůči Haydnovi bylo ze strany české společnosti zastáváno nějaké zřetelné stanovisko, které by nasvědčovalo menší či větší oblíbenosti tohoto rakouského skladatele mezi Čechy, koneckonců, nejedná se zase o osobnost až takové důležitosti, která by k vytvoření znatelně emotivního postoje vůči němu podněcovala. V této problematice se tedy jedná skutečně spíše o otázku jeho národnosti, nežli konkrétní osobnosti a k té, jak je známo, měla česká společnost,

především tedy v závěru války, postoj poměrně zřetelný. V podstatě i fakt, že se Haydn, který symbolizoval oficiální rakouskou tvorbu, nehrál českým orchestrem příliš často, a to i v poměru s dalšími rakouskými skladateli, jakými byli Mozart či Beethoven, může vyjadřovat nedostatečnou loajalitu vůči monarchii. Závěrem práce tedy můžeme na základě provedeného výzkumu konstatovat, že na četnost provedení jeho skladeb měla Haydnova rakouská národnost jistý vliv a kvůli "chybějícímu přívlastku", kterými byli Haydnovi generační kolegové Mozart a Beethoven označování a který v případě Haydna zněl prostě "rakouský", bylo provádění Haydnových skladeb Českou filharmonií ovlivňováno vývojem politické situace výrazně více, než v případě zbylých rakouských klasicistních skladatelů.

Prameny:

Archivní prameny:

- Archiv České filharmonie

Použitá literatura:

- *100 let České filharmonie, historie, osobnosti, kontexty.* Sborník z mezinárodní muzikologické konference pořádané ČF ve spolupráci s Ústavem pro hudební vědu Akademie věd České republiky Praha, Rudolfinum, Malá galerie, 17. a 18. Října 1996.
- Černý, František; Kolářová, Eva *Sto let Národního divadla.* Praha: Albatros, 1983.
- *Česká Filharmonie 1896 – 1966, 70 let České filharmonie.*
- Holzknicht, Václav *Česká filharmonie, příběh orchestru.* Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963.
- Holzknicht, Václav *Bedřich Smetana, život a dílo.* Praha: Panton, 1984.
- Koláčková, Yveta *Česká filharmonie 100 plus 10.* Praha: Academia, 2006.
- Kolektiv autorů *Malá encyklopedie hudby.* Praha: Editio Supraphon, 1983.
- Kolektiv autorů *Hudba v českých dějinách, od středověku do nové doby. Nová doba (1860 – 1938),* Vladimír Lébl, Jitka Ludvová. Praha: Editio Supraphon, 1989.
- Kolektiv autorů *Dějiny Prahy II, od sloučení pražských měst v roce 1748 do současnosti.* Praha, Litomyšl: Paseka, 1998.
- Kořalka Jiří *Češi v Habsburské říši a v Evropě 1815 – 1914.* Praha: Argo, 1996.
- Lenderová, Milena *K hříchu i k modlitbě, žena v minulém století.* Praha: Mladá fronta, 1999.
- Mlejnek, Karel *Česká filharmonie, deset kapitol ze stoleté historie orchestru.* Praha: vydala Česká filharmonie ve spolupráci s nakladatelstvím Paseka, 1996.
- Poštolka, Milan *Joseph Haydn a naše hudba 18. Století, Úvod do problematiky vzájemných vztahů.* Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961.
- Rak, Jiří Bývali Čechové, české historické mýty a stereotypy. Jinočany: H&H, 1994.
- Smolka, Jaroslav, kolektiv *Dějiny hudby.* Brno: Togga, 2003.

- Stendhal, H. *Haydnov život*. Bratislava: Slovenské vydavateľstvo krásnej literatury, 1959.

Periodikum:

- *Národní listy* 1896, 1909, 1910, 1913, 1915

Internetové zdroje:

- Doznívání revolučních událostí let 1848 – 49, *Bachův absolutismus*. <http://dejepis.info/?t=207>. 28. 1. 2012.
- Český hudební slovník osob a institucí, *Česká filharmonie*. http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictory&action=record_detail&id=7704. 28. 1. 2012.
- Pohledem Starorakušana z Čech, *Zvonění za rakušanství v Čechách*. <http://austrobohemia.infoblog.cz/clanek/zvoneni-za-rakusanstvi-v-cechach-1387/>. 28. 1. 2012.
- Sixta, Pavel, Blogosféra. *Zachovej nám Hospodine – Slunce Tvé at' věčně svítí na Rakousko blažené*. <http://pavel-sixta.blog.tyden.cz/clanky/1295/zachovej-nam-hospodine-slunce-tve-at-vecne-sviti-na-rakousko-blazene.html>. 28. 1. 2012.
- Antologie české hudby, *Období 1945–1989 (ca 1945 – 1989)*. <http://www.antologiehudby.cz/texty.php?obdobi=8>. 8. 2. 2012.
- Asociace symfonických orchestrů a pěveckých sborů ČR. <http://www.asops.cz/index.php?lang=cz&page=home>. 23. 3. 2012.
- Národní divadlo, *Budovy divadla*. <http://www.narodni-divadlo.cz/Default.aspx?jz=cz&dk=text.aspx&it=39&sb=0>. 23. 3. 2012.
- Pražská konzervatoř, *Historie Pražské konzervatoře*. <http://www.prgcons.cz/historie>. 23. 3. 2012.
- informační portál o dohodách, *Trojdohoda*. <http://www.dohoda.info/trojdohoda>. 12.3.2012.
- Světové dějiny v kostce, *Únorová revoluce 1917*. <http://dejepis-v-kostce.blogspot.com/2011/05/363-unorova-revoluce-1917.html>. 12.3.2012.

PŘÍLOHY:

Příloha č. 1 Evidence vzorku koncertů České filharmonie z let 1909 – 1923.

Příloha č. 2 Koncertní program České filharmonie ze dne 17.4. 1909.

Příloha č. 3 Koncertní program České filharmonie ze dne 4. 10. 1915.

Příloha č. 4 Koncertní program České filharmonie ze dne 2. 2. 1918.

Příloha č. 5 Skladatel Joseph Haydn.

Příloha č. 6 Rudolfinum, sídlo České filharmonie.

Příloha č. 7 Ludvík Čelanský, dirigent České filharmonie 1901 – 1903.

Příloha č. 8 Vilém Zemánek, dirigent České filharmonie 1903 – 1918.

Příloha č. 9 Václav Talich, dirigent České filharmonie 1919 – 1941.

Příloha č. 1 Evidence vzorku koncertů České filharmonie z let 1909 - 1923

Rok, měsíc	Místo koncertu	Dirigent	Čeští skl.				Rakouští skl. - klasicismus	Romantismus			Ostatní
				Smetana	Dvořák	ostatní			Ruští skl.	Wagner, Strauss, Weber apod.	
1909											
leden	Praha	Elsnic, Jan	XXX	xx	xxx	x		XXX	xx	xx	XXX
únor	Praha	Elsnic, Jan	X XX	xx	x	x		X X	x	x x	X XX
březen	Praha	Elsnic (2x), Zemánek	XXX	xxx	x	xx		XX	xx	xx	XX
duben	Praha	Elsnic, Zemánek (2x)	XX X	x	xxx	xx		XXX	xx	xxx	X
květen	Polsko	Zemánek	XXX	x	xx	xx		XXX	x	xxx	XXX
červen	Polsko	Elsnic, Zemánek (2x)	X		x	x		XXX	x	xxx	XXX
červenec	Polsko	Zemánek	XX	xx	x	x	X	X	x	x	XXX
srpen	Polsko	Zemánek	XX	x	x	xx		XXX	x	xxx	XXX
září	Polsko	Elsnic, Zemánek (2x)	XX	x	xx	x		XXX	xxx	xxx	XXX
říjen	Praha	Elsnic, Zemánek (2x)	XXX		xxx	xx		XX	x	xx	XX
listopad	Praha	Elsnic, Jan	XXX	xx	x	xx		XXX	x	xxx	XXX
prosinec	Praha	Elsnic (2x), Zemánek	XXX	x	xx	xx		XXX	x	xxx	XXX
1910											
leden	Praha	Elsnic, Jan	XXX	xx	x	xx		XX	x	xx	XX
únor	Praha	Elsnic, Jan	XXX	x	x	xxx		XX	x	x	XXX
březen	Praha	Elsnic, Zemánek, Kovařovic	XX	x	x	x		XXX	xx	xx	X
duben	Praha, Dvůr Kr.	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XXX	xx (MV)	x	xx		XX	xx	xx	X
říjen	Praha	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XX	x	x	x		XXX	xx	xx	XXX
listopad	Praha	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XX	x		xx		XXX	xx	xxx	XXX
prosinec	Praha	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XXX	x (MV)	x	xx		XX	x	xx	XX
1911											
leden	Praha	Elsnic, Jan	XXX	xxx	xxx	xxx		XXX	xx	xxx	XXX
únor	Praha	Elsnic, Jan (2x), Zemánek	XXX	x	x	xx	X	X	x	x	XX
březen	Praha	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XXX	x (MV)	xx	xx		XX	x	xx	XX
duben	Praha, Ostrava	Elsnic, Jan (2x), Zemánek	XXX	x	xxx	xx	X	XX	x	xx	XX
říjen	Praha, Třebíč	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XXX	x	xxx	x		XX	x	xx	
listopad	Praha	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XXX	x	xx	xx		XXX	x	xxx	XX
prosinec	Praha	Elsnic, Jan (2x), Zemánek	XXX	x	xx	xxx		XX	x	xx	XX
1912											
leden	Praha	Elsnic, Jan	XX	x	xx	xx		XXX	xx	xxx	XX

únor	Praha	Elsnic, Jan (2x), Zemánek	XXX	xx (MV)	x	xx		XX	xx	xx	XX
březen	Praha	Elsnic, Jan	XXX	x	x	xxx		XX	xx	xx	XXX
duben	Praha, Olomouc	Elsnic, Jan, Zemánek (2x)	XXX	x (MV)	xx	xx	X	XX	x	x	X
květen	Praha, Tábor	Zemánek	XX	xx (2x MV)		x		X	x	x	
říjen	Praha, Brno	Zemánek	XXX	xx	xx	xxx		XX	xx	xx	X
listopad	Praha	Zemánek, Rybarm Synek	XX	x	xx	x		XX	x	x	XXX
prosinec	Praha	Rybar, Zemanek	XXX	x (MV)	x	xx		X		x	XX
1913											
leden	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	x	xx	xx		XXX	xx	xx	XXX
únor	Praha	Rybář, Synek	XXX		xx	xx		XXX	xx	xxx	XXX
březen	Praha	Zemánek	XX	x (MV)		x		X		x	
duben	Praha	Zemánek	X		x	x	X	XX	xx		
říjen	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xx		XXX	xx	xxx	XXX
listopad	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xx		XXX	x	xx	XXX
prosinec	Praha, Ostrava	Zemánek, Rybář	XXX	xx (MV)	xx	xx		XXX	xxx	xx	XX
1914											
leden	Praha	Zemánek, Rybář	XX		x	xx	XX	XX		xx	XX
únor	Praha	Rybář, Ostrčil	XXX	xx (MV)	xx	xx		XX	xx	xx	XX
březen	Praha	Rybář, Zemánek, Kříčka	XXX	x	xx	xx		XX	x	x	X
duben	Italie, Hradec, Praha	Zemánek, Kříčka	XXX		xxx	xx		X	x	x	
květen	Praha, Kladno, Beroun	Zemánek, Rybář	XX	xx (MV)	xx	xx		X		x	
srpen	Praha	Rybář	X	x	x	x		X	x	x	x
září	Praha	Rybář	XXX	xxx	xxx	xxx		X		x	XXX
říjen	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	x	xxx	x		XX		xx	XX
listopad	Praha	Zemánek, Rybář	XX		x	x		XX		xx	X
prosinec	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	xx (MV)	x	xx		XX	x	xx	XX
1915											
leden	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	x	x	xx		XX	x	xx	XX
únor	Praha	Rybář, Kříčka	XXX	xxx	x	x		XX	x	xx	XX
březen	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	x	xxx	xxx	X	X	x	x	XX
duben	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	xx (mv)	xxx	xxx	X	XXX	x	xxx	XXX
květen	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xxx		XXX	x	xxx	XXX
červen	Praha	Rybář	XXX	xx	xx	xx		XXX	x	xxx	XXX
červenec	Praha	Rybář	XXX	xx	x	xxx	X	XXX	x	xxx	XXX
srpen	Praha	Rybář	XXX	xx	xxx	xxx		XXX	x	xxx	XXX
září	Praha	Rybář	XXX	xx	xxx	xxx		XXX	x	xxx	XXX
říjen	Praha	Zemánek,	X		x	x	X	XX	x	x	XX

		Rybář									
listopad	Praha	Rybář, Nedbal	XXX	xxx (MV)	x	xxx	X	XX	x	x	XXX
prosinec	Praha	Zemánek, Rybář	XX	xx	x	x	X	XXX		xxx	XX
1916											
leden	Praha	Rybář	XXX	xx	xxx	xxx		XXX	xx	xxx	XXX
únor	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	xx	xxx	xx		X	x	x	X
březen	Praha	Zemánek, Rybář	XX	xx	x	x		XXX	x	xxx	X
duben	Praha, Pardubice	Zemánek, Rybář	XX	xx (MV)	x	x		X		x	XX
říjen	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	x	xxx	xxx	X	XX	xx	xx	XX
listopad	Praha	Zemánek	XX	x (MV)		x	XX				X
prosinec	Praha	Rybář	XX	x	xx	xx		XXX		xxx	X
1917											
leden	Praha	Rybář, Zemánek, Kříčka	XXX	xxx	xxx	xxx	X	XX		xx	X
únor	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	x	x	xxx		XXX	x	xx	XXX
březen	Praha	Zemánek, Rybář	XXX	x	xxx	x		XX	x	xx	XX
duben	Praha, Kroměříž, Strakonice	Zemánek, Rybář	XX	xx (2x MV)	x	x		X		x	X
květen	Jaroměř, Kroměříž, Kutná Hora	Zemánek	XX	x (MV)	x	x		X	x		
září	Kutná Hora,	Zemánek	X		x	x	X				
říjen	Mladá Boleslav, Praha	Čelanský	XX	xx (2x MV)			X	X	x		X
listopad	Praha, Pardubice, Plzeň	Zemánek, Ostrčil	XXX		xx	x					X
prosinec	Praha	Zemánek	X	x (MV)				XX	x	xx	
1918											
leden	Praha	Zemánek	X	x (MV)				XX		xx	X
únor	Praha	Zemánek, Jirák	XXX	x	x	xx	X	X		x	X
březen	Praha	Zemánek	XX	xx (MV)	x	x	X	X		x	X
duben	Rakovník, Dvůr Králové, Praha	Zemánek, Čelanský	XXX	xxx (3x MV)							
květen	Praha	Dědeček, Čelanský	XXX	x	xx	xx	X	X	x	x	X
červen	Praha	Dědeček	XXX	xx	xxx	xxx		XXX	xx	xxx	XXX
červenec	Praha	Dědeček, Čelanský	XXX	x	xxx		X	X		x	X
srpen	Praha, Brno	Čelanský	XX	xx (MV)	x			XX	x	x	X
září	Ostrava, Chrudim	Čelanský	XX	x (MV)	x	x	X				

říjen	Německý Brod, Praha	Čelanský, Talich	XX	x (MV)		x	X	X		x	X
listopad	Praha	Čelanský	XX	x	xx			XXX	x	x	XX
prosinec	Praha	Čelanský, Kricka	XXX		xx	x					X
1919											
leden	Praha	Čelanský	XXX	xxx (2x MV)	xx	x		X	x	x	X
únor	Praha	Čelanský	XXX		xxx	xx		X		x	X
březen	Praha	Dědeček, Talich	XX			xx	XXX	X	x		
duben	Brno, Prostějov, Praha	Talich	XXX	x	xxx			X	x	x	XX
květen	Praha	Talich									X
červen	Praha	Dědeček	XX	xx	xx	xx		XX	x	xx	XX
červenec	Praha	Dědeček	XXX	x	xx	xx		XXX	x	xxx	XXX
srpen	Praha	Dědeček	XX	x	x	xx	X	XX		xx	XXX
září	Praha	Stupka	X	x (MV)	x	x		X	x	x	X
říjen	Praha	Stupka, Talich	XXX	x	xx	xx		X	x		XX
listopad	Praha	Stupka, Talich	XX	x (MV)	x	x	XX	X	x		X
prosinec	Praha	Stupka	XX	x (MV)	x	xx	X	XX	x	x	X
1920											
leden	Praha	Stupka, Jirák	XXX		xx	x	X				XX
únor	Praha	Stupka	X		x		XX	XXX	xx	x	XX
březen	Praha	Talich	XXX	xx (MV)	x		X				X
duben	Praha, Bratislava, Brno	Talich, Stupka	XX		x	xx	XX	X	x		XX
červen	Praha	neuveveno	X	x	x			X	x		
červenec	Praha	Talich					X	X		x	X
září	Praha	Talich	XXX	x (MV)	xx	x					
říjen	Praha	Jirák, Stupka	XXX		x	xxx	XXX	X		x	XX
listopad	Praha	Talich	X	x (MV)	x	x	X	XX	x	x	X
prosinec	Praha	Jirak, Talich	XX	x (MV)	x	xx	X	X		x	
1921											
leden	Praha	Stupka	XXX	x	xxx	x	X	XX	x	x	X
únor	Praha	Talich, Stupka	X			x	XX	X		x	XX
březen	Praha	Talich, Stupka	XXX		xXx	x	X	X		x	
duben	Praha	Krupka, Talich	XX		x	x	XX	X		x	X
květen	Praha, Pardubice	Talich, Stupka	XXX	x	x	xx	X	XX	xx	xx	X
červen	Praha	Talich, Stupka	XX			xx	XX	XXX	x	xx	XXX
červenec	Praha	Stupka	XXX	xxx (MV)	xxx	xx	X	X		x	X
srpen	Praha	Stupka	XX	xx (MV)	xx	x		XX		xx	XXX
září	Praha	Talich, Stupka	XXX	xx	xxx	xx	X	XXX	xx	xxx	X
říjen	Praha	Stupka	XXX		xx	xxx	XX	XX	x	x	
listopad	Praha	Talich, Stupka	XXX	xx	xxx	x		X	x	x	X

prosinec	Praha	Talich	XXX		xxx	xx	X	XX	x	x	
1922											
leden	Praha	Ostrčil, Stupka	XXX	xx (MV)	xx	xx	X	XX	x	x	X
únor	Praha	Stupka	XX	x (MV)	x		X	XX		xx	X
březen	Praha	Talich	XXX	x	x	xxx	X	X		x	XX
duben	Praha, Italie	Talich, Stupka	XXX	xxx (MV)	xx	xx		XX		xx	
květen	Praha, Italie	Talich, Stupka	XXY	xxx	xx	xx	X	XXX	x	xxx	X
červen	Praha, Luhačovice	Stupka	XXX	xxx (MV)	xx	x	X	XX	xx	xx	XX
červenec	Praha, Luhačovice	Stupka, Bok	XXX		xx	x		XX		xx	XX
srpen	Praha	Stupka	XXX	xx (mV)	xx	xx	X	XXX	x	xxx	X
září	Praha	Talich	XX	x (MV)	x						
říjen	Praha	Stupka	XX	x	x	xx	X	XXX	x	xxx	X
listopad	Praha	Stupka	XXX	xx (MV)	xx	x		X		x	
prosinec	Praha	Talich, Stupka					XXX				X
1923											
leden	Praha	Talich, Stupka	XXX	x	xxx		XXX	XX	x	x	
únor	Praha	Talich	X	x (MV)			XX				
březen	Praha	Talich	X	x		x		XX	xx	xx	XX
duben	Praha	Stupka, Čelánský	XXX	xx (MV)	x		X	X		x	
květen	Praha	Talich, Stupka	XX	x		xx	XX	XXX	x	xx	XX
září	Praha	Talich	XX	x (MV)	x						
říjen	Praha	Talich, Stupka	XX	xx (mv)	x	x		X	x	x	X
listopad	Praha	Stupka	X	x	x	x	X	X	x	x	XX
prosinec	Praha	Talich, Stupka	XX		x	xx		X		x	

Příloha č. 2 Koncertní program České filharmonie ze dne 17.4. 1909. Na tomto koncertě bylo uvedeno Haydnovo oratorium Stvoření.

ZPĚVÁCKÝ SPOLEK „BOLESLAV“
☼☼☼ V MLADÉ BOLESLAVI ☼☼☼
provede

dne 17. dubna 1909 o půl osmé hodině večerní ve
divoraně SOKOLOVNY k uctění památky 100letého
▽ úmrtí slavného hudebního klassika J. HAYDNA ▽

VELKOLEPÉ HAYDNOVO ORATORIUM STVOŘENÍ SVĚTA

PRO SOLI, SMÍŠENÝ SBOR A ORCHESTR
za doprovodu
ÚPLNÉ ČESKÉ FILHARMONIE Z PRAHY
a za laskavého spoluúčinkování

P. T. paní EMMY NEUDECKROVÉ, choť c. k. setníka z Mladé
Boleslavi, pana OT. KREČMERA, koncertního pěvce a továrníka
z Nové Paky a pana JUDr. KARLA PÁRY, býv. člena spolku.

☼☼☼☼☼☼ SOLI : ☼☼☼☼☼☼

GABRIEL: Paní Emma Neudeckrová, choť c. k. setníka z Mladé
Boleslavi.
EVA: Slečna Frida Jungwirthova, člen »Boleslava«.
RAFAEL: Pan Otto Krečmer, továrník z Nové Paky.
ADAM: Pan JUDr. Karel Pára, advokátní koncipient z Par-
dubic, býv. člen »Boleslava«.
URIEL: Pan Václav Beránek, člen »Boleslava«.

Smíšený sbor »Boleslava« a orchestr ČESKÉ FILHARMONIE
z Prahy. — Dirigent Josef C. Sychra, sbormistr »Boleslava«.

☼ ☼ ☼

VSTUPNÉ: Lože (4 osoby) 10 K, I. místo 3 K, II. místo 2 K,
III. místo 1 K 50 h, k stání 1 K, studentské, vojenské a dělnické
lístky organizační 50 h za osobu.

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK z laskavé ochoty převzala slečna
Domalípova, (květinářství v Mladé Boleslavi).

HEJDA & ZBRŮJ, ML. BOLESLAV.

Zdroj: archiv České filharmonie

Příloha č. 3 Koncertní program České filharmonie ze dne 4. 10. 1915. Na tomto koncertě byly hrány Haydnovi Variace na Rakouskou hymnu, s. 1/2.

ČESKÁ ZEMSKÁ KOMISE PRO OCHRANU D. FK
A PÉČI O MLÁDEŽ V KRÁLOVSTVÍ ČESKÉM.

4. X. 1915

DOBROČINNÝ KONCERT

NA OSLAVU 85. JMENIN
JEHO VELIČENSTVA CÍSAŘE A KRALE
FRANTIŠKA JOSEFA I.

POD ZAŠTITOU JEJÍ EXCELENCE PANÍ HRABĚNKY
MARY COUDENHOVEOVÉ-TAAFFEOVÉ,
CHOTI C. K. MÍSTODRŽITELE V KRÁLOVSTVÍ ČESKÉM.

JAROSLAV KOCIAN
ČESKÁ FILHARMONIE.

*PĚVECKÝ SBOR C. K. REALKY V PRAZE-VII,
ŘÍZENÍM PROF. DR. DOBROSLAVA ORLA.*

SMETANŮV SÁL V OBECNÍM DOMĚ
U PRAŠNÉ BRÁNY. V 7 HOD. VEČER.

**VE PROSPĚCH SIROTKŮ PO PADLÝCH VOJÍ-
NECH, DĚTÍ VOJÍNŮV INVALIDNÍCH A VŮBEC
DĚTÍ STRÁDAJÍCÍCH VÁLKOU.**

CENY MÍST: LÓŽE K 30^{.-}, SEDADLA PO K 6^{.-}, 4^{.-}, 3^{.-} a 2^{.-}, K STÁNÍ 1 K.
PŘEDPRODEJ U FIRMY MOJMÍR URBÁNEK V PRAZE-II., JUNGMANNOVA 34.
(MOZARTEUM.)

Zdroj: archiv České filharmonie

4. ŘÍJNA 1915

DIRIGENT: DR. VILÉM ZEMÁNEK. SOLISTA: JAROSLAV KOČIAN.

POŘAD:

- 1/ J. HAYDN: VARIACE NA RAKOUSKOU HYMNU NÁRODŮ Z „CÍSAŘSKÉHO KVARTETA“. PŘEDNESE SMYČCOVÝ ORKESTR ČESKÉ FILHARMONIE.
- 2/ A. DVORÁK: KONCERT PRO HOUSLE S PRŮVODEM ORKESTRU, A - MOLL, OP. 53
a) ALLEGRO MA NON TROPPO.
b) ADAGIO MA NON TROPPO.
c) FINALE: ALLEGRO GIOCOLO.
HRAJE JAROSLAV KOČIAN.

*
P R E S T Á V K A.
*

3. a) B. SMETANA: MODLITBA PRO MUŽ. SBOR.
b) NÁŠ MILÝ SV. VÁCLAVE! POLYFONNÍ TROJHLAS Z XV. STOLETÍ ZE SPECIÁLNÍKU KRÁLOVÉHRADECKÉHO. PŘEDNESE ŽACTVO C. K. REÁLKY V PRAZE - VII., ŘÍZENÍM PROF. DR. D. ORLA.
- 4/ W. A. MOZART: KONCERT PRO HOUSLE S PRŮVODEM ORKESTRU, D-DUR. (KÖCHEL Č. 218).
a) ALLEGRO.
b) ANDANTE CANTABILE.
c) RONDO.
HRAJE JAROSLAV KOČIAN.
- 5/ Z. FIBICH: PŘEDEHRA K OPEŘE „PÁD ARKUNA“ PRO VELKÝ ORKESTR A VARHANY. PŘEDNESE ORKESTR ČESKÉ FILHARMONIE.

Obecní dům. Smetanův sál.

Koncert
KARLA HOFFMANNA,
primaria Českého kvartetta
v sobotu dne 2. února 1918 o 7^{1/2} hodině večerní.

Učinkuje:
Orchestr **ČESKÉ FILHARMONIE.**
(Dirigent Dr. Vilém Zemánek.)
U klavíru: prof. Jan Heřman.

POŘAD:

1/ E. Lalo: Španělská symfonie pro housle s prův. orchestru,
op. 21.
I. *Allegro non troppo.*
II. Scherzando: *Allegro molto.*
III. Intermezzo: *Allegretto non troppo.*
IV. Andante.
V. Rondo. *Allegro.*

2/ L. van Beethoven: Houslový koncert D dur, s průvodem
orchestru, op. 61.
a) *Allegro ma non troppo.*
b) *Larghetto.*
c) Rondo: *Allegro.*

3. J. Suk: Čtyři kusy pro housle a klavír, op. 17.
a) *Quasi ballata.*
b) *Appassionato.*
c) *Un poco triste.*
d) *Burleska.*

Zdroj: archiv České filharmonie

Příloha č. 5 Skladatel Joseph Haydn (1732 – 1809)

Příloha č. 6 Rudolfinum, sídlo České filharmonie

Příloha č. 7 Ludvík Čelanský, dirigent České filharmonie 1901 – 1903

Příloha č. 8 Vilém Zemánek, dirigent České filharmonie 1903 - 1918

Příloha č. 9 Václav Talich, dirigent České filharmonie 1919 – 1941

